

Inledning	5
Region Kalmar län lyfter fram kulturpolitiska prioriteringar	5
Begrepp	6
Kulturplanens syfte och funktion	9
Nationella kulturpolitiska målen	9
För att uppnå målen ska kulturpolitiken	9
Grundläggande kulturpolitiska utgångspunkter	11
Kulturens demokratiska värde	11
Konstnärlig frihet	11
Tillgänglighet, breddat deltagande, jämställdhet och jämlikhet	12
Tillgängligt kulturliv oavsett funktionsförmåga	12
Breddat deltagande	12
Jämställdhet och jämlikhet i kulturlivet	13
Kulturpolitiken – ett delat ansvar och gemensam investering	14
Region Kalmar läns uppdrag och verksamhet	14
Politisk organisation och styrdokument	14
Armlängds avstånd	15
Samverkan i länet	15
Regionsamverkan Sydsverige	15
Sydsveriges tre gemensamma kulturpolitiska prioriteringar	15
Kulturpolitiska prioriteringar	17
Kultur i hela länet med bredd och spets	17
Barns rätt till kultur	18
Stärka kulturskaparnas villkor	18
Främja kulturens roll för regional hållbar samhällsutveckling	19
Samverkansområden inom kulturpolitiken	21
Kultur för barn	20
Kulturella och kreativa branscher	23
Folkhälsa och kultur	24
Utbildningssektorn	25
Folkhögskolor, Capellagården och Riksglasskolan	25
Akademin	25
Kulturskolor	25
Studieförbund	25
Ideell och idéburen kultursektor - en del av civilsamhället	26
Nationella minoriteters språk, kultur och kulturarv	26
Digital utveckling	27
Medie- och informationskunnighet	27
Gestaltad livsmiljö	28
Kulturlivets internationalisering	28
Kulturarv, kulturmiljö och kulturlandskap	28
De nationella kulturmiljömålen	29

Regionala kulturverksamhetsområden	31
Biblioteksverksamhet och läs- och litteraturfrämjande	32
Filmkulturell verksamhet	33
Främjande av hemslöjd	35
Museiverksamhet och museernas kulturmiljöarbete	37
Professionell bild- och formverksamhet	38
Professionell teater-, dans- och musikverksamhet	40
Teater, dans och samtida cirkus	40
Musik	42
Regional enskild arkivverksamhet	43
Främjande av hembygdsrörelsen	43
 Process, genomförande, uppföljning och finansiering	45
Process framtagande av kulturplanen	45
Uppföljning	45
Finansiering	45
 Agenda 2030 och kulturområdet	46
Lagar, förordningar och ansvar inom kulturområdet	48

Inledning

Region Kalmar läns kulturplan 2025-2028 har tagits fram i samverkan med länets kommuner och i samråd med det regionala kulturlivet och civilsamhället. Region Kalmar läns kulturplan är ett styrdokument för regionens arbete inom det kulturpolitiska området. Kulturplanen syftar till att tydliggöra Region Kalmar läns grundläggande syn på kultur-, konstnärs- och konstpolitik. Kulturplanen visar på regionens viljeinriktning att tillsammans med länets kommuner och regionala kulturliv genomföra och uppnå de kulturpolitiska prioriteringar och mål som kulturplanen innehåller.

Den regionala kulturpolitikens viktigaste uppgift är att skapa förutsättningar för att tillgängliggöra kulturen för länets invånare, för den konstnärliga frihetens utveckling och skapa mötesplatser. Genom ett fritt kulturliv kan tankar, känslor och åsikter komma till uttryck som inte kan fångas genom demokratins formella institutioner. Kulturen spelar en avgörande roll för att utmana invanda normer och tankebanor, skildra olika perspektiv på samhället och stimulera ett demokratiskt engagemang. Region Kalmar län vill skapa förutsättningar att både förvalta, förnya och utveckla kulturen i hela länet.

Region Kalmar län lyfter fram fyra kulturpolitiska prioriteringar 2025 - 2028:

- Kultur i hela länet med bredd och spets
- Barns rätt till kultur
- Stärka kulturskaparnas villkor
- Främja kulturens roll för regional hållbar samhällsutveckling

Begrepp

Kulturell infrastruktur

Begreppet kulturell infrastruktur, kulturliv eller kultursektor används för att beskriva hela det ekosystem av institutioner, kulturverksamheter, kulturarvsaktörer, föreningar, kulturföretag, professionella kulturskapare och andra aktörer som tillsammans erbjuder möten med kultur och möjligheter till deltagande både som publik, besökare och utövare.

Kulturpolitik

Den offentliga struktur som finns på såväl nationell, regional som kommunal nivå för att leva upp till de kulturpolitiska målen såsom kvalitet, mångfald och tillgänglighet; kulturell infrastruktur i form av bland annat kulturinstitutioner och offentliga stödsystem. Kulturpolitiken har i första hand ett samhälls- och medborgarperspektiv, alltså de åtgärder som görs för förmedlandet av konst och kultur i syfte att nå så många som möjligt.

Konstnärspolitik

Inriktar sig på de yrkesverksamma kulturskaparnas förutsättningar att verka och få ersättning för sitt arbete. Konstnärspolitiken är en del av kulturpolitiken. Den regionala och kommunala konstnärspolitiken kompletterar den nationella och omfattar satsningar på till exempel avtalsenliga ersättningar, 1%-regeln vid ny- och ombyggnation, residens, stipendier, inkubatorer, kompetensutveckling, kollektivverkstäder och så vidare för yrkesverksamma kulturskapare.

Konstpolitik

Inriktar sig på att skapa förutsättningar för de konstnärliga uttryckens utveckling. Konstpolitiken är en del av kulturpolitiken. Kulturpolitiken ska värna konstens självständiga ställning och egenvärde. Kulturskapare ska kunna arbeta fritt och obundet. Konstpolitikens ansvarsområde är att den professionella, kvalitativa konsten ska ha möjlighet att verka i alla dess uttryck.

Professionella kulturskapare

En professionell kulturskapare försörjer sig på sitt skapande av konst och kultur eller strävar mot att göra det, i kombination med hög yrkeskunskap, till exempel genom dokumenterad utbildning och/eller erfarenhet inom sitt kulturområde. Begreppet ska förstås i relation till ett yrkesfält inom alla konst- och kulturområden, till exempel dansare, skådespelare, musiker, författare, dramatiker, bildkonstnärer, slöjdare, konsthantverkare, kulturarvsaktör och filmare.

Kulturarv och kulturmiljö

Kulturarv utgörs av historiska spår som tillkommit genom mänsklig aktivitet i olika tider: objekt eller företeelser, men också idéer och perspektiv. Kulturmiljö avser hela den av människor påverkade miljön och kan omfatta en enskild lämning eller ett större kulturlandskap.

Kulturinkubator

Inkubatorer erbjuder personer med innovativa affärsidéer stöd för att utveckla företag. En inkubator fungerar ungefär som en mentor eller guide för företagare. Inom kulturområdet används kulturinkubator som begrepp för att stärka företag inom de kulturella och kreativa brancherna.

Kulturell mångfald

Begreppet inbegriper de olika uttryck genom vilka grupper och samhällen uttrycker sin kultur. Mångfalden av kulturyttringar visar sig både i bredd och spets i utbudet, och genom olika sätt för konstnärligt skapande, produktion, spridning, distribution och nyttjande, oavsett de medel och den teknik som används.

Civilsamhället

Civilsamhället kan definieras som människor som organiserar sig tillsammans för ett gemensamt mål, ideal eller intresse och är en arena skild från staten, marknaden och det enskilda hushållet. Civilsamhället omfattar organiserade verksamheter som bygger på demokratiska värderingar samt gynnar samhälls- eller medlemsintresset och bedrivs i icke vinstutdelande föreningar, kooperativ, samfund, stiftelser eller liknande sammanslutningar.

Ideell och idéburen kultursektor

Den ideella och idéburna kultursektorn är en del av civilsamhället som verkar inom kulturområdet. Sektorn samlar sig runt gemensamma intressen, de är idédrivna och drivs inte av ekonomisk vinst. Inom sektorn samlas ideella utövare, ideella arrangörer och lokalhållande föreningar såsom teaterföreningar, konstföreningar, hembygdsföreningar, bygdegårdar, folket hus, folkparker och studieförbund.

Det fria kulturlivet

Till det fria kulturlivet räknas såväl organisationer som enskilda aktörer. Det definieras som organisationer som är bildade av medlemmarna själva och personer som arbetar på eget uppdrag, utan offentlig huvudman. En stor del av det fria kulturlivet bedriver yrkesmässig kulturverksamhet.

Folkbildning

Folkbildning är ett samlingsbegrepp för studieförbund och folkhögskolor och syftar till att göra kunskap och bildning tillgänglig för alla på ett demokratiskt och jämlikt sätt utanför den traditionella skolvärlden.

Region Kalmar län

Begreppet används i kulturplanen som ett samlingsbegrepp för den regionalt politiska myndighetsorganisationen.

Regionala kulturverksamheter

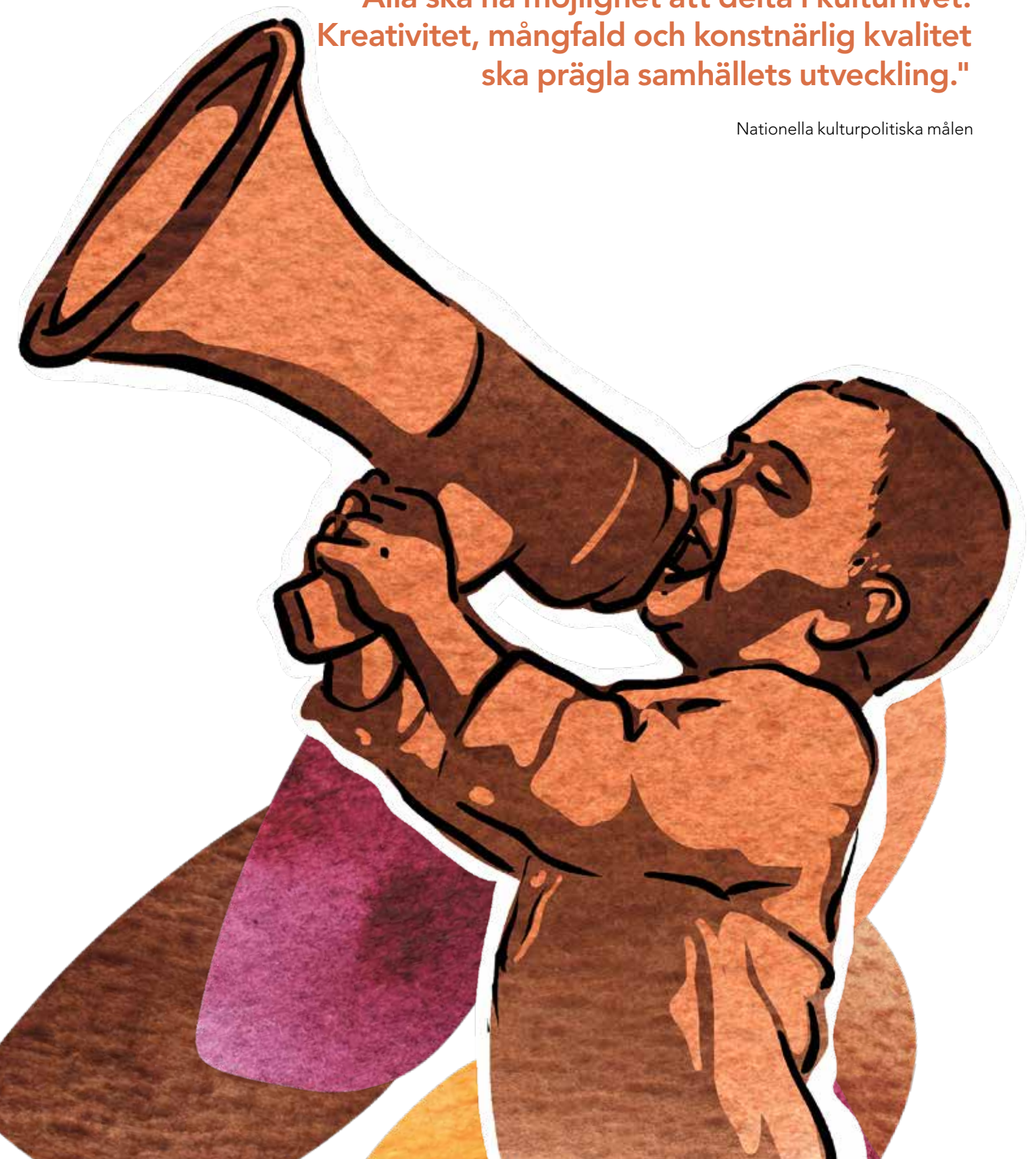
Begreppet avser de kulturverksamheter som erhåller statliga och/eller regionala verksamhetsbidrag och som Region Kalmar län har långsiktiga överenskommelse med.

"Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund.

Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling."

Nationella kulturpolitiska målen

Kulturplanens syfte och funktion

Region Kalmar län ingår i kultursamverkansmodellen, den nationella kulturpolitiska modell som infördes 2011 i syfte att föra kulturen närmare medborgarna och skapa utrymme för regionala prioriteringar och variationer. Kultursamverkansmodellen regleras genom förordningen (2010:2012) respektive lagen (2010:2019) som innebär ett regionalt mandat att fördela vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet samt en skyldighet att ta fram och följa upp en flerårig regional kulturplan där de nationella kulturpolitiska målen ligger som grund ur det statliga perspektivet.

Nationella kulturpolitiska målen:

Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska präglade samhällets utveckling.

För att uppnå målen ska kulturpolitiken:

- främja allas möjligheter till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor,
- främja kvalitet och konstnärlig förnyelse,
- främja ett levande kulturarv som bevaras, används och utvecklas,
- främja internationellt och interkulturellt utbyte och samverkan,
- särskilt uppmärksamma barns och ungas rätt till kultur.

Med utgångspunkt i förordningen kultursamverkansmodellen ska den regionala kulturplanen bidra till att de nationella kulturpolitiska målen uppnås genom att främja en god tillgång för länets invånare till:

1. biblioteksverksamhet och läs- och litteraturfrämjande verksamhet
2. filmkulturell verksamhet
3. främjande av hemslöjd
4. museiverksamhet och museernas kulturmiljöarbete
5. professionell bild- och formverksamhet
6. professionell teater-, dans- och musikverksamhet
7. regional enskild arkivverksamhet

Region Kalmar läns kulturplan är ett styrdokument för regionens arbete inom det kulturpolitiska området. Kulturplanen syftar till att tydliggöra Region Kalmar läns grundläggande syn på kultur-, konst- och konstnärspolitik och visa på regionens viljeriktning att tillsammans med länets kommuner och regionala kulturliv genomföra och uppnå de kulturpolitiska prioriteringar och mål som kulturplanen innehåller. Kulturplanen ligger till grund för Region Kalmar läns årliga framställan till Statens kulturråd om statsbidrag till regional kulturverksamhet inom kultursamverkansmodellen.

Kulturplanen har tagits fram i dialog med länets kommuner, regionala och kommunala kulturverksamheter, professionella kulturskapare, det fria kulturlivet och civilsamhället. Genomförandet av kulturplanen grundar sig på en rollfördelning mellan kommun, region och stat samt de utförande kulturverksamheterna, civilsamhället, den ideella och idéburna kultursektorn, det fria kulturlivet och professionella kulturskapare genom en ständig dialog och uppföljning dessa parter emellan. Sammantaget ska de regionala kulturverksamheterna främja och säkerställa ett kvalitativt kulturutbud, med bredd och spets, i hela länet.

KULTUR ÅT ALLA!

Grundläggande kulturpolitiska utgångspunkter

Kulturens demokratiska värde

Enligt grundlagen ska det svenska styrelseskicket bygga på fri åsiktsbildning. Den offentliga makten ska utövas med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans frihet och värdighet. Den enskildes personliga, ekonomiska och kulturella välfärd ska vara grundläggande mål för den offentliga verksamheten. Det allmänna ska verka för att alla människor ska kunna uppnå delaktighet och jämlikhet i samhället och för att barns rätt tas till vara. Det offentliga ska motverka diskriminering av människor på grund av kön, hudfärg, nationellt- eller etniskt ursprung, språklig eller religiös tillhörighet, funktionshinder, sexuell läggning, ålder eller andra omständigheter som gäller den enskilde som person. De nationella minoriteternas rättigheter och möjligheter ska i det regionala kulturarbetet tas tillvara så att de nationella minoritetsspråken, kulturarven och kulturer skyddas och främjas.

Unescos mångfaldskonvention bekräftar att kulturell mångfald är kännetecknande för mänskligheten och utgör mänsklighetens gemensamma rikedom och bör bevaras till förmån för alla. Kulturell mångfald som utvecklas inom en ram av demokrati, tolerans, social rättvisa och ömsesidig respekt mellan folken och kulturen är nödvändig förutsättning för fred och säkerhet på lokal, nationell och internationell nivå. Konventionen framhäver betydelsen av kulturell mångfald för ett totalt förverkligande av de mänskliga rättigheterna. Ett fritt och obundet kulturliv spelar även en stor roll för demokratin i kris- och konflikttider. Den bidrar till att normalitet och viljan att upprätthålla det etiska samhället vidmakthålls genom att värna de demokratiska värdena.

Det är genom det fria samtalet och kulturen som individen kan växa och som samhället och demokratin utvecklas. På detta sätt är konsten, litteraturen, musiken, teatern liksom andra kulturuttryck viktiga delar av demokratin. Genom ett fritt kulturliv kan tankar, känslor och åsikter komma till uttryck som inte kan fångas genom demokratins formella institutioner. Kulturen spelar en avgörande roll för att utmana invanda nor-

mer och tankebanor, skildra olika perspektiv av samhället, stimulera ett demokratiskt engagemang och för att odla en demokratisk samhällsanda.

För bibliotek och museer gäller särskild lagstiftning. Biblioteken ska enligt bibliotekslagen verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Museilagen säger att det allmänna museiväsendet ska bidra genom att främja kunskap, kulturupplevelse och fri åsiktsbildning. Den ideella och idéburna kultursektorn bidrar genom sin grundläggande plats i den kulturella infrastrukturen på lokal nivå till att invånare i hela länet får uppleva, delta i och skapa kultur. I den ideella och idéburna kultursektorn utvecklas människor tillsammans och lär sig att under demokratiska former ta ansvar, samarbeta, producera och skapa gemensamt. När kreativiteten får fritt spelrum utvecklas individen och därigenom även samhället. Via kulturen kan människor med olika bakgrund och erfarenheter i alla åldrar mötas i upplevelser, samtal och eget skapande.

Konstnärlig frihet

De nationella kulturpolitiska målen slår fast att kulturen ska vara en utmanande kraft, med yttrandefriheten som grund. Den konstnärliga friheten är en del av yttrandefriheten, alltså friheten att offentligt uttrycka tankar, åsikter och känslor. Det fria meningsutbytet, en fri och obunden kultur och ett fritt konstnärligt skapande garanteras genom grundlagarna. Konsten och kulturen behöver säkerställas möjligheten att kritisera och provocera för att kunna vara en obunden och utmanande kraft i samhället.

En av kulturpolitikens viktigaste uppgift är att garantera den konstnärliga friheten och det öppna demokratiska samtalet. Den måste skapa förutsättningar att både förvalta, förnya och utveckla kulturen. Den måste värna de professionella kulturskaparnas självständighet, särskilt med tanke på att trakasserier, hat och hot riktat mot professionella kulturskapare blivit vanligare och att risken till självcensur därmed riskerar att öka.

Tillgänglighet, breddat deltagande, jämställdhet och jämlikhet

Alla i Kalmar län ska ha möjlighet, oavsett individuella förutsättningar, att under hela livet kunna uppleva, delta i, och skapa konst och kultur. Grunden för det kulturpolitiska arbetet ligger i respekten för alla människors lika värde, strävan efter jämställdhet och jämlikhet och vikten av att offentlig verksamhet ska motverka all form av diskriminering av människor.

Tillgängligt kulturliv oavsett funktionsförmåga

Alla ska ha rätten att delta i kulturlivet, utveckla och använda sin kreativa förmåga och ta del av kulturupplevelser och aktiviteter på likvärdiga villkor oavsett funktionsförmåga. Möjligheterna för personer med funktionsnedsättningar att tillgodogöra sig kulturutbudet och möjligheterna till eget skapande är bland annat beroende av tillgängliga lokaler, allergifria miljöer, digitala verktyg och teknisk utrustning samt information och kommunikation. FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning är en viktig utgångspunkt som kan användas för arbetet. Den fysiska tillgängligheten till regionala och kommunala kulturverksamheter i Kalmar län är relativt god, men tillgängligheten behöver regelbundet ses över och följas upp.

Digitaliseringen innebär nya möjligheter för personer med funktionsnedsättning att delta i kulturlivet. Det är angeläget att kulturlivets aktörer använder och utvecklar detta när det är möjligt. Det är också viktigt att kulturverksamheterna gör det möjligt för professionella kulturskapare med funktionsnedsättningar att anställas och anlitas som medverkande.

Breddat deltagande

I mindre kommuner och på landsbygden är kulturlivet i stor utsträckning beroende av civilsamhället, så som den ideella och idéburna kultursektorn, folkbildningen och det lokala föreningslivet. Stora geografiska avstånd till kulturutbudet kan utgöra ett konkret hinder, särskilt i de landsbygdskommuner där kollektiva transportmöjligheterna är bristfälliga. Socioekonomiska och demografiska faktorer; kön, utländsk bakgrund och ålder samt geografiska avstånd, bristande logistik- och infrastruktur samt begränsade ekonomiska resurser påverkar möjlighet för alla att ta del av kultur. När det gäller socioekonomiska faktorer är utbildningsnivån mest avgörande, ju längre utbildning en person har desto mer benägen är personen att ta del av kultur. På motsvarande sätt är barn till föräldrar med längre utbildning överrepresenterade i alla utbildningsformer på kulturområdet. De barn och unga som saknar ett ekonomiskt stöd i hemmiljön kan få sämre förutsättningar att både utbilda sig och verka på en arbetsmarknad som kännetecknas av såväl låga som oregelbundna inkomster. Personer som är utrikesfödda är underrepresenterade både bland de med en examen och bland de som är verksamma på kulturområdet. Arbetet för breddat deltagande behöver bedrivas långsiktigt och tvärpolitiskt mellan bland annat regional utveckling-, utbildning-, kollektivtrafik-, ekonomi- och socialpolitik. Kulturpolitiken behöver ge kulturlivets aktörer förutsättningar för att bidra med ett angeläget, kvalitativt och varierat kulturutbud i hela länet samt etablera och upprätthålla relationer med olika målgrupper. Utbildningsaktörer behöver verka för att nå ut och bredda möjligheten för fler att söka sig till konst- och kulturutbildningar.

Jämställdhet och jämlikhet i kulturlivet

Jämställdhet innebär att kvinnor och män ska ha samma rättigheter, skyldigheter och möjligheter inom alla områden i livet. Att arbeta för ökad jämställdhet är att verka för att alla människor ska kunna forma sina liv som individer, utan att föreställningar om kön begränsar.

Jämlikhet betyder att alla människor har samma värde och ska behandlas likvärdigt oavsett exempelvis kön, ursprung eller sexuell läggning. Olika berikar och utvecklar samhället och ökar mångfald, jämlikhet och jämställdhet breddar perspektiven. Att alla ska ges förutsättningar till ett gott liv, nu och i framtiden och respekten för alla lika och okränkbara värde ska vara grundläggande.

För att de nationella kulturpolitiska målen ska uppnås är det nödvändigt att arbeta med jämställdhet och jämlikhet. Genom sin förmåga att gestalta frågeställningar, ge perspektiv, påverka attityder och bidra till engagemang kan konsten, kulturen och kulturarvsaktörerna belysa jämställdheten och jämlikheten i samhället som kan bidra till ökad rättvisa, kvalitet, mångfald och social hållbarhet.

Att aktivt arbeta med hbtqi-frågor säkerställer att alla känner sig välkomna att ta del av och skapa kultur, oavsett sexuell läggning, könsidentitet och könsuttryck. Det är angeläget att kulturområdets möjligheter att bidra till ökad mångfald och öppenhet genom att synliggöra och utmana normer och stereotyper som kan begränsa människors möjlighet att forma sina egna liv tas tillvara.

Region Kalmar län ska genom kunskapshöjande insatser, erfarenhetsutbyte och bidragsgivning medverka till att kulturverksamheter, kommunerna, utbildningsaktörer och civilsamhället ges möjlighet att utveckla sitt arbete inom tillgänglighet, breddat deltagande samt jämställdhet och jämlikhet för att bredda deltagandet i länets kulturliv.

Kulturpolitiken – ett delat ansvar och gemensam investering

Staten, regionerna och kommunerna ansvarar tillsammans för kulturpolitiken.

Region Kalmar läns uppdrag och verksamhet

Region Kalmar län investerar i kulturlivet genom ekonomisk fördelning till de regionala kulturverksamheterna kopplat till överenskommelse mellan regionen och kulturorganisationen. Region Kalmar län fördelar statsbidrag inom kultursamverkansmodellen och handlägger projektbidrag och bidrag till civilsamhället och folkbildningen. Inom Region Kalmar läns regionala utvecklingsförvaltning finns fyra av länets folkhögskolor organiserade samt regional biblioteksverksamhet.

Regionen är länken mellan statlig och kommunal kulturpolitik. Regionen samordnar och utvecklar kulturen genom att initiera och driva regionala arenor för kulturpolitiska dialoger och kunskapsutveckling genom nätverk, omvärldsbevakning, analys och informationsspridning.

Region Kalmar län har ett brett ansvarsområde inom bland annat hälso- och sjukvård, kollektivtrafik och regional utveckling. Bredden inom den politiska organisationen underlättar dialog och samordning inom många av de politik- och samhällsområden som kulturpolitiken kan samverka med för regional utveckling.

Denna möjlighet till samverkan bör tas tillvara i större utsträckning inom framför allt folkhälsa, samhällsplanering, besöksnäring och näringsliv.

Politisk organisation och styrdokument

Region Kalmar läns högsta beslutande organ är regionfullmäktige som beslutar om övergripande mål och budget. Regionfullmäktige fastställer den regionala kulturplanen och den regionala biblioteksplanen. Regionfullmäktige utser även styrelseledamöterna till Kalmar Läns Musikstiftelse och stiftelsen Kalmar läns museum. Region Kalmar läns regionala utvecklingsnämnd tar fram förslag till kulturplan, och regional biblioteksplan, beslutar om fördelning av verksamhetsbidrag samt fastställer överenskommelserna med de regionala kulturorganisationerna och kriterier för bidragsgivning inom kulturområdet. Regionala utvecklingsnämnden följer även upp biblioteksplanen och den regionala biblioteksverksamheten.

Region Kalmar län arbetar utifrån den kulturpolitiska principen om armlängds avstånd. Vid kulturpolitiska beslut ska en prövning av barnets bästa genomföras och vid beslut om kulturbidrag ska jävsregler tillämpas.

Armlängds avstånd

Enligt Statens Kulturråds riktlinjer för kultursamverkansmodellen innebär principen om armlängds avstånd att den politiska nivån anger de ekonomiska och juridiska ramarna, samt sätter upp övergripande mål. Däremot överläts konstnärliga bedömningar åt ämnesexperter. Att enskilda konstnärliga beslut fattas av, eller med underlag från, konstnärer eller oberoende experter snarare än politiker ska vara en bärande princip inom kulturpolitiken.

Samverkan i länet

Samverkan är en av grundförutsättning för genomförandet av kulturplanen. Tillsammans kan vi identifiera gemensamma mål, ambitioner och prioriteringar. En god samverkan behöver kontinuitet och formaliserade dialoger. Region Kalmar län vill skapa en levande dialog och uppföljning kring kulturplanens genomförande.

Den politiska dialogen mellan regionen och kommunerna behöver vara kontinuerlig och samverkande med kunskapshöjande insatser, erfarenhetsutveckling och samtal i syfte att kulturpolitiken möjliggör för invånarna att ta del av ett varierat och angeläget kulturbud i hela länet.

Det har återkommande i dialogmötena i framtågandet av kulturplanen framkommit önskemål att samordna mötesplats för kulturlivet i stort. Region Kalmar län ska skapa en tydlig och systematisk dialogstruktur. Genom olika nätverk, råd och regionala konferenser skapas plattformar för dialog, uppföljning och erfarenhetsutveckling mellan Region Kalmar län och andra parter, till exempel kommunerna, de regionala kulturverksamheterna, kulturskaparnas företrädare, den ideella och idéburna kultursektorns regionala organisationer och statliga myndigheter. Ambitionen är också att utveckla dialogen med folkbildningen, universitet, skola och kulturskola.

Region Kalmar län ska samordna nätverk, mötesplatser och regionala konferenser för att stärka och främja kunskapsutbyte och erfarenhetsutveckling mellan kommunerna, kulturlivet och Region Kalmar län inom kulturområdet.

Regionsamverkan Sydsverige

Regionsamverkan Sydsverige är en formaliserad samverkan mellan Region Kalmar län, Region Jönköpings län, Region Kronberg, Region Bleking, Region Halland och Region Skåne. Utskottet för kultur inom Regionsamverkan Sydsveriges arbetar utifrån det kulturpolitiska positionsdokumentet *Ett enat Sydsverige skapar ett starkt Kultursverige* med såväl kulturpolitiskt påverkansarbete som med gemensamma strukturer, utveckla nya arbetssätt och komplettera varandra för att möta de utmaningar samhället och kulturlivet står inför. Regionsamverkan underlättar tillgången till bred kunskapsöverföring, tekniska lösningar och gemensamma plattformar såsom nätverk, verkstäder, ateljéer och mötesplatser

Sydsveriges tre gemensamma kulturpolitiska prioriteringar

- Sydsverige lockar – dynamiskt och öppet med internationell lyskraft
- Sydsverige samverkar – en kulturpolitik som stimulerar samarbeten
- Sydsverige tillgängliggör – ett gränslöst Sydsverige tillgängligt för alla

Region Kalmar län ska genom en aktiv samverkan inom Regionsamverkan Sydsverige tillvarata möjligheten att främja utvecklingen inom kulturområdet i Kalmar län.

Kulturpolitiska prioriteringar

Under perioden 2025-2028 lyfter Region Kalmar län särskilt fram fyra kulturpolitiska prioriteringar som ska utvecklas där arbetet förutsätter en bred samverkan.

- Kultur i hela länet med bredd och spets
- Barns rätt till kultur
- Stärka kulturskaparnas villkor
- Främja kulturens roll för regional hållbar samhällsutveckling

Kulturplanen förhåller sig till utvecklingsområdena i Region Kalmar läns utvecklingsstrategi

- Delaktighet, hälsa och välbefinnande
- God miljö för barn och unga
- Hållbar samhällsplanering
- Stärkt konkurrenskraft

Kultur i hela länet med bredd och spets

Hela Kalmar län ska leva, såväl landsbygd som städer. Konsten och kulturens betydelse för utveckling av hållbara och attraktiva livsmiljöer i hela länet bör tas tillvara. Kalmar län har geografiskt relativt långa avstånd och en av de stora kulturpolitiska utmaningarna är att ge alla i regionen möjlighet att ta del av konst och kultur i sin närhet. Att det finns en kulturell infrastruktur med funktionella kulturlokaler och mötesplatser så som bibliotek, kulturhus, folkhögskolor, kulturskolor, studieförbund, samlingslokaler, församlingslokaler tillsammans med den ideella och idéburna kulturen och det fria kulturlivet i kommunerna är en förutsättning.

Det är centralt att de regionala kulturverksamheterna och konsulenterna på olika sätt tillgängliggör sitt utbud med både bredd och spets i hela länet. Att de erbjuder ett professionellt och varierat utbud som möjliggör för invånarna i kommunerna att både ta del av och utöva eget skapande inom det regionala kulturlivet, genom uppsökande verksamhet

och främjande verksamhet, digitalisering och möjlighet att besöka kultur och besöksmål. Det är även viktigt att kommunerna har strukturer och möjlighet att ta emot och arrangera den regionala kulturen för invånarna.

Kulturpolitiken på nationell, regional och kommunal nivå behöver även skapa möjlighet för att nya kulturyttringar, det oväntade och experimentella kulturutbudet får förutsättningar att finnas och utvecklas i länet.

För att kulturlivet ska utvecklas är det angeläget att det finnas goda möjligheter att utbilda sig i regionen. Utbildningsåtgärder skapar ett inflöde av människor, erfarenheter, kompetenser och idéer.

I Kalmar län finns flera konstnärliga och kulturella utbildningar via folkhögskolorna, Linnéuniversitetet och yrkeshögskolor. Samverkan mellan kulturlivet och utbildningsaktörerna bör tas tillvara och samordnas.

Region Kalmar län vill tillsammans med relevanta aktörer verka för att bevara, stärka och utveckla den regionala kulturella infrastrukturen för kulturupplevelser och kulturell verksamhet i hela länet.

Region Kalmar län vill tillsammans med de regionala kulturverksamheterna, kommunerna och den ideella och idéburna kulturen stärka arrangörsledet för att erbjuda ett brett och spetsigt utbud i hela länet.

Barns rätt till kultur

Länets barn är framtiden och regionens viktigaste tillgång. Barns kreativitet och idéer ska tas till vara bland annat genom eget skapande. Barn ska se länet som en bra plats att leva, bo och verka i.

Barnkonventionen fastslår alla barns rätt till kultur. Konventionen slår fast att respektera och främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet. I praktiken är den rätten beroende av hur väl vuxna axlar ansvaret att säkra denna rättighet. Det handlar om att ge barn goda förutsättningar att utvecklas till självständiga individer genom att ge dem tillgång till olika kulturella uttrycksformer samt kunskap och resurser för eget skapande och möjlighet till delaktighet.

Region Kalmar län, länets kommuner och de offentligt finansierade regionala kulturverksamheterna har alla ett ansvar i att säkerställa att barns rätt till yttrandefrihet tas tillvara, liksom deras rätt och möjligheter att delta i det kulturella livet, att få tillgång till kulturupplevelse och att skapa själva. En av kulturpolitikens främsta uppgifter är att bidra till likvärdighet och göra det möjligt att erbjuda alla barn en mångfald av kulturella upplevelser och eget skapande under sin uppväxt. Fokus ligger på att ge barn möjligheter att ta del av ett brett och professionellt kulturutbud i hela länet och att själva få skapa kultur. För att uppnå likvärdighet och säkerställa barns rätt till kultur behövs en samverkan och tydliga roller och mandat mellan alla aktörer som arbetar med kultur för barn.

I linje med barnkonventionen är det viktigt att öka barns delaktighet och reella inflytande i planering och genomförande av kulturverksamhet som har barn som målgrupp.

Region Kalmar län ska verka för att det finns professionella regionala kulturverksamheter inom olika konst- och kulturområden som tillgängliggör och erbjuder sitt utbud för barn i hela länet.

Region Kalmar län ska beakta barnets bästa i kulturpolitiska beslut.

Stärka kulturskaparnas villkor

För en social hållbar samhällsutveckling behövs ett levande och vitalt kulturliv där det konstnärliga skapandet, oavsett konst- eller kulturform, är en grundförutsättning. Konstnärspolitik är en del av kulturpolitiken som behövs för att de regionala kulturpolitiska prioriteringarna och de nationella kulturpolitiska målen ska uppnås.

Att skapa bra förutsättningar för konstnärligt skapande är en gemensam uppgift. Det måste finnas möjligheter för kompetensutveckling, mötesplatser och ekonomiska stödfunktioner i alla nivåer. Den interregionala samverkan inom Regionsamverkan Sydsverige är en viktig del i detta arbete som möjliggör en ny och större kulturell infrastruktur både för konstnärlig utveckling, kompetensutveckling, mötesplatser, nätverk och breddat deltagande.

Mångfalden av konstnärliga uttryck förutsätter att det finns både starka kulturinstitutioner med fast anställd personal och fria kulturskapare som verkar inom och utanför institutionernas ramar. De professionella kulturskaparna är med sin kompetens, erfarenhet och utbildningsbakgrund en förutsättning för utveckling av de regionala kulturverksamheterna och kulturlivet i stort. De professionella kulturskaparna måste få avtalsenliga ersättningar och goda förutsättningar för sitt skapande arbete. Regioner, kommuner och offentligt finansierade kulturorganisationer har ett särskilt ansvar för att säkerställa detta när yrkesverksamma kulturskapare anlitas. Offentligt finansierade utställare, regioner och kommuner bör följa det statliga ramavtalet om medverkande- och utställningsersättning till kulturskapare, det så kallade MU-avtalet.

Kulturpolitiken behöver skapa möjlighet att både förvalta och utveckla kulturlivet. Det behöver även finnas utrymme för det experimentella och det oväntade där kulturens innovativa krafter får möjlighet att utvecklas i länet.

Digitaliseringen är en av de samhällsförändringar som påverkat villkoren för kulturskapare mest de senaste åren. Den har inneburit nya möjligheter att utveckla de konstnärliga uttrycken och nå ut med sitt skapande långt utanför länets gränser, men den digitala utvecklingen har även gett upphov till utmaningar i form av till exempel upphovsrättsliga frågor.

Region Kalmar län ska verka för att regionala kulturverksamheter med överenskommelse med Region Kalmar län ger avtalsenliga ersättningar till professionella kulturskapare, samt att konsulenterna stärker och utvecklar sitt främjande uppdrag gentemot de olika konst- och kulturområdena.

Region Kalmar län vill stärka de professionella kulturskaparna och stimulera konstnärlig utveckling genom bidragsgivning och kontinuerlig dialog med det kulturskaparsamråd som Region Kalmar län etablerat.

Region Kalmar län vill möjliggöra för fler kulturskapare att kunna bo, leva och verka i länet genom att stärka och utveckla inkubatorverksamhet och talangutveckling.

Främja kulturens roll för regional hållbar samhällsutveckling

Region Kalmar län ska utifrån Agenda 2030 medverka till en bra livsmiljö där människor växer och där företag och organisationer etablerar sig och utvecklas. Syftet är att skapa livskvalitet för invånarna och en hållbar samhällsutveckling. I fokus står människorna som lever, bor och verkar i regionen, människor som ser möjligheter, förändrar och skapar innovationer. Länet vill erbjuda ett tryggt liv i en god miljö och en välfärd som ger förutsättningar för hälsa och välbefinnande. Att fortsätta lära genom hela livet och bygga ett klimat som är öppet och inkluderande ska vara självklart.

Kultursektorn kan bidra till regional hållbar samhällsutveckling utifrån de värden konst och kultur genererar som inte ska motiveras kulturpolitiskt utifrån samhällsnyttan utan från kulturens egenvärde. Traditionella näringar ska växa vidare genom ständig förbättring samtidigt som nya företag och branscher ska kunna gro i ett klimat där kultur och kreativitet bidrar till nya idéer som skapar tillväxt. Samarbetet mellan näringsliv, offentlig sektor, civilsamhället, forskning och utbildning kan skapa nya innovationer och ge regionen konkurrenskraft.

Besöksnäringen är stark i Kalmar län där kulturen ofta är en besöksanledning för både nationella och internationella besökare. Det finns stor potential att utveckla besöksnäringen genom platsutveckling och de kulturella och kreativa branscherna.

Region Kalmar län, kommunerna och fastighetsägarna har en angelägen roll att spela i arbetet med att skapa funktionsblandade och tillgängliga stads- och bebyggelsemiljöer där kulturen är en integrerad del. Här skapar politikområdet gestaltad livsmiljö möjligheter som innebär att arkitektur, form, design, konst och kulturarv ska vara en del av samhällsplaneringen med människan i centrum, där estetiska, konstnärliga och kulturhistoriska värden tillvaratas.

Den sociala hållbarheten utgår från alla människors lika värde och handlar om frågor som rör mänsklig utveckling, delaktighet och lika möjligheter för alla oavsett kön, ålder eller andra förutsättningar. Välmående, friska, kreativa och företagsamma invånare är en förutsättning för all form av utveckling. Genom stärkt delaktighet skapas en grund för att behålla invånare i länet men också attrahera nya.

Ett fritt och obundet kulturliv kan även spela en stor roll för demokratin i kris- och konflikttider. Den kan bidra till att normalitet och viljan att upprätthålla det etiska samhället vidhålls genom att värna de demokratiska värdena. Kulturen är ett sammanbindande kitt i samhället, den står för det gemensamma minnet och är en plattform för att de demokratiska samtalen hålls levande. Kulturen kan bidra till människans existentiella hälsa och framtidstro genom upplevelser, delaktighet och reflektion över vad det är att vara människa.

Region Kalmar län vill utveckla tvärssektoriell samverkan inom Region Kalmar län samt med relevanta externa aktörer för att främja kulturens roll för regional utveckling inom exempelvis kulturella och kreativa branscher, gestaltad livsmiljö, folkhälsa och folkbildning.

Region Kalmar län ska bevaka den nationella och regionala samordningen kring höjd beredskap och det civila försvaret för att bidra till kunskapshöjande insatser.

Samverkansområden inom kulturpolitiken

För att uppnå de regionala kulturpolitiska prioriteringarna behöver Region Kalmar län samverka tvärpolitiskt inom myndigheten samt med olika externa parter så som länets kommuner, Länsstyrelsen Kalmar län, kulturorganisationer, civilsamhället och utbildningssektorn.

Kultur för barn

Barns rätt till kultur är ett kulturpolitiskt prioriterat område för Region Kalmar län. Sedan 2013 finns skolkulturstrategin *Relevant – en strategi för samverkan mellan skola och kultur i Kalmar län*. Skolkulturstrategin har som mål att alla barn ska kunna vara delaktiga och möta kultur i skolan oavsett var de bor. Strategin betonar att skolan och kulturföreträdarnas agerande i relation till varandra är avgörande för elevers likvärdiga tillgång till och möjlighet att pröva och utöva kultur. Något som ytterligare tydliggörs genom barnkonventionen. Kultur i skolan är viktigt för att alla barn ska ha möjlighet att uppleva, delta i och utöva kultur. Genom långsiktig planering och kommunala skolkulturplaner kan förutsättningar och strukturer skapas för att alla barn garanteras professionell kultur under hela skolgången.

De regionala kulturverksamheterna och konsulenterna ansvarar för att erbjuda ett kvalitativt och varierat kulturutbud och kommunerna ansvarar för att ta emot och arrangera kultur för barn under skoltid och fritid. I Region Kalmar län finns det en upparbetad samverkan mellan de regionala kulturverksamheterna genom nätverket *Kulturarenan Kalmar län* för att erbjuda kultur till barn främst under skoltid men även under fritiden och stimulera samverkan med skolan, kommunerna och övriga aktörer som arbetar med och för barns rätt till kultur.

För att möjliggöra barns tillgång till kultur utanför skoltid finns många aktörer såsom folkbiblioteken, kulturskolan, de regionala och kommunala kulturverksamheterna och det civila samhället med den ideella och idéburna kultursektorn. Alla tar ansvar genom att erbjuda och utveckla kulturaktiviteter för barn att ta del av.

För att säkerställa barns tillgång till kultur är det viktigt att de insatser som stat, region och kommuner gör samordnas och genom detta ger mesta möjliga effekter. Det är viktigt att de regionala och statliga kultursatsningarna med fokus på barn eller kultur i skolan är ett komplement och stöd, utan att ersätta det som sker på kommunal nivå.

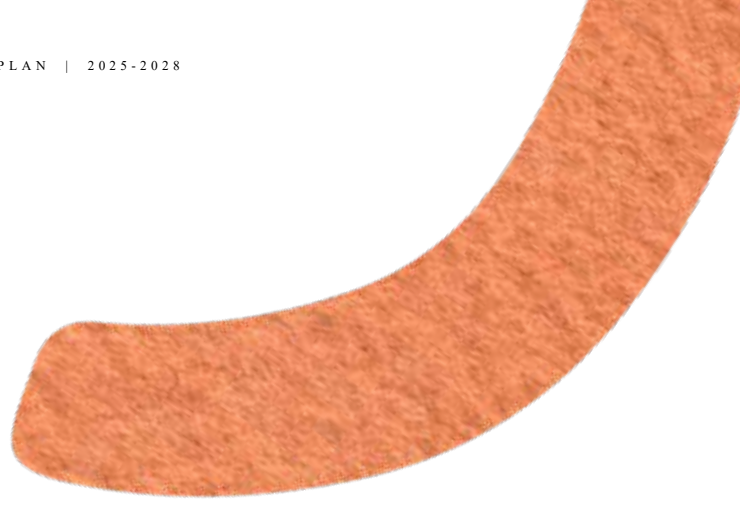
Region Kalmar län ska verka för samverkan mellan kulturpolitiken och utbildningspolitiken i länets skolkulturstrategi *Relevant* för att bredda deltagandet i kulturlivet för alla barn i Kalmar län.

Region Kalmar län ska verka för att barn ska ha möjlighet att uppleva, skapa och påverka ett brett utbud av kulturaktiviteter i samverkan med de regionala kulturverksamheterna, kommunerna och den ideella och idéburna kultursektorn.

Region Kalmar län erbjuder, i mån av plats, kostnadsfria kulturresor för elever under skoltid inom befintlig linjetrafik.

Region Kalmar län ska arbeta regionalt, interregionalt och nationellt för att stärka barns tillgång och rättighet till kultur i hela Kalmar län.

Kulturella och kreativa branscher

Begreppet kulturella och kreativa branscher avser företag som har kulturskapande eller kreativa processer som främsta affärsidé. Till detta räknas näringsverksamhet inom bland annat film, foto, bild och form, slöjd, hantverk, litteratur, musik, scenkonst, arkitektur, design och mode, kulturarv, spelutveckling och upplevelsebaserat lärande.

De kulturella och kreativa branscherna är ett tvärpolitiskt område och verkar både inom det näringslivspolitiska och kulturpolitiska fältet men är främst en näringslivspolitisk fråga. Båda politikområdena behöver vara representerade och samverka för att kunna ge bästa möjliga förutsättningar för branscherna att verka.

Utmärkande för många företag inom de kulturella och kreativa branscherna är att de ofta är ensamföretagare med inga eller ett fåtal anställda. Företagen bidrar till en positiv påverkan på det kreativa och innovativa klimatet i regionen och bidrar till utveckling av innovationsförmåga och förnyelse inom andra affärsområden. Ett flertal företag inom de kulturella och kreativa branscherna kan erbjudas stöd inom befintliga företags- och inkubatorsverksamhet som bedrivs kommunalt, regionalt och nationellt. Men vissa företag behöver mer anpassade insatser för sin specifika affärsutveckling inom sitt särskilda område.

Både indirekt och direkt kan de kulturella och kreativa branscherna bidra till att uppnå de regionala kulturpolitiska prioriteringarna och samtidigt bidra till att stärka den regionala tillväxten. De kulturella och kreativa branscherna bidrar även till att stärka den regionala identiteten och besöksmålet Kalmar län. Genom att skapa goda förutsättningar för kulturskapande och för kulturbranscherna breddas även arbetsmarknaden och kulturskaparnas möjligheter att leva på sin verksamhet. Flera kulturverksamheter och kulturevenemang som är drivande i besöksnäringen och upplevelsesektorn behöver sammankopplas med

den regionala utvecklingen i stort. Kulturevenemang och kulturupplevelser är ofta en huvudsaklig besöksanledning. Det är angeläget att regionala och lokala verksamheter som museer, näringsliv och civilsamhälle samarbetar för att ge besökare kvalitet och ett högt värde på besök i regionen. Kulturarvet har potential för utveckling av länet genom att strategiskt bevaras, användas och utvecklas.

I Kalmar län finns ett flertal satsningar för att stärka och möjliggöra för kulturskapare att bo och verka i länet. Kulturinkubatorer såsom Kreativa Öland och Talentcoach, residensverksamhet inom flertal olika kulturyttringar och stipendier. Ytterligare satsningar behöver göras och dessa bör göras efter samråd med det professionella kulturlivet, bland annat genom dialoger med det kulturskaparsamråd som initierats av Region Kalmar län. Två av målen i den regionala utvecklingsstrategin är att Kalmar län ska bredda samverkan mellan näringsliv, offentlig sektor, utbildning och forskning samt skapa ett innovativt och kreativt företagsklimat.

Region Kalmar län ska arbeta utifrån regionens aktuella handlingsplan för utveckling av de kulturella och kreativa branscherna.

Region Kalmar län vill utveckla en hållbar och långsiktig inkubatorverksamhet för de kulturella och kreativa branscherna i länet.

Region Kalmar län ska arbeta regionalt, interregionalt och nationellt för att fortsätta utveckla kulturella och kreativa branscher i länet.

Region Kalmar län vill föra dialog med utbildningsaktörer och forskning för att främja regional tillväxt och utvecklingen för de kulturella och kreativa branscherna.

Folkhälsa och kultur

Kultursektorn kan bidra till att främja folkhälsa utifrån de värden konst och kultur genererar men ska inte motiveras utifrån de folkhälsoeffekter de har utan från kulturens egenvärde.

Folkhälsopolitiken strävar efter att skapa samhällseliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa, där kulturen och dess arenor kan vara en viktig del. Hälsa kan främjas och ohälsa förebyggas genom att kultur ger människor i alla åldrar en känsla av sammanhang och mening. Genom att känna delaktighet och inflytande kan individen bygga upp en beredskap för att möta sjukdomar, stress, psykisk ohälsa och sociala problem.

På flera håll bedrivs utvecklingsarbete kring hur kulturaktiviteter kan användas hälsofrämjande, förebyggande och behandling. Det är angeläget att skapa strukturer för hur kulturlivet på ett ännu mer betydande sätt än idag kan bidra till fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande och därigenom en förbättrad folkhälsa i alla åldersgrupper.

Region Kalmar län och kommunerna har en central roll i arbetet med kultur och folkhälsa, både när det gäller kulturella aktiviteter och konstens roll i samhället i stort samt inom olika vårdande verksamheter. Möjligheterna till samarbete med bland annat professionella kulturverksamheter och kulturskapare, civilsamhället och akademi ska tas tillvara. Det är viktigt att i det fortsatta utvecklingsarbetet arbeta med kunskapsutbyte, kompetensutveckling, nätverksarbete, omvärldsbevakning och metodutveckling.

Ur ett kulturpolitiskt perspektiv är det även viktigt att öka tillgängligheten till kultur för grupper som av olika anledningar kan ha svårt att ta del av kulturutbudet. Det innebär bland annat att äldre är en viktig målgrupp för arbetet med kultur och hälsa. I Kalmar län ökar under kommande år både antalet och andelen personer över 65 år. En särskild utmaning är den stora ökningen

av invånare i åldern 85 år och äldre, en grupp som är i behov av ett tillgängligt kulturutbud som inte förutsätter en god hälsa, god ekonomi eller mobilitet. Bland de äldre skapar också den ofrivilliga ensamheten behov av insatser för att skapa gemenskap och samhörigheter. Där kan kulturen spela en roll för att skapa mening och mer innehållsrika liv.

Region Kalmar län vill genom samordning och strategisk samverkan internt samt med andra relevanta aktörer möjliggöra kulturens bidrag till en bättre folkhälsa.

Region Kalmar län vill kartlägga befintligt arbete och undersöka metoder kring hur folkbildningen och kulturlivets olika aktörer kan samverka med vårdens preventiva arbete.

Utbildningssektorn

I Kalmar län finns ett flertal aktörer med konst- och kulturutbildningar som alla bidrar till det livslånga lärandet för intresserade individer men också till att skapa professionella kulturskapare. För att bli professionell kulturskapare finns det många vägar att ta, och det är inte alltid en rak utbildningskedja, utan snarare ett utbildningsnät där många aktörer samspelar.

Folkhögskolor, Capellagården och Riksglasskolan

I Kalmar län finns fem folkhögskolor, varav Region Kalmar län är huvudman till fyra; Gamleby folkhögskola, Ölands folkhögskola, Högalids folkhögskola och Vimmerby folkhögskola. Oskarshamns folkhögskola har Växjö stift som huvudman. Stiftelsen Capellagården är en fristående stiftelse där Mynigheten för yrkeshögskolan är tillsynsmyndighet. I länet finns också Riksglasskolan.

Utbildningsaktörerna medverkar till höjd utbildningsnivå och ett ökat intresse för konst- och kulturområdet. Skolornas utbildningar med konst- och kulturprofil bidrar till att utveckla länets kulturliv, bland annat genom att motivera unga kreativa människor att flytta till Kalmar län. Att skapa och profilera attraktiva estetiska kurser och kurser som utvecklar kulturentreprenörskapet är särskilt angeläget i ett län som endast har ett fåtal konstnärliga utbildningar på högskole- och universitetsnivå.

Utbildningsaktörernas betydelse som lokala arenor för kulturupplevelser, som samarbetspartner och som besöksmål på kulturområdet har utvecklingspotential så att de i ännu högre grad blir en mötesplats för kulturskapare, utövare, besökare och publik.

Akademien

Vid Linnéuniversitetet finns möjlighet till studier inom olika konst- och kulturområden och olika forskningsmiljöer. Universitetet profilerar sig som det kulturella och entreprenöriella universitetet och bedriver bland annat det kulturella universitetet och ett flertal olika lärmiljöer. Vid Linnéuniversitetet finns sedan 2017 Sveriges första Unesco-professur inom kultur- och naturarv med inriktning på framtiden.

Mellan Region Kalmar län och Linnéuniversitetet finns ett strategiskt samverkansavtal där kultur lyfts upp som ett område som via samverkan ska bli en tydlig kontaktyta på regional nivå, som ska främja utveckling och stärka parterna samt öka attraktionskraften och verka för en hållbar utveckling.

Flera av de regionala kulturverksamheterna har samarbeten med universitet eller andra utbildningsaktörer kring utbildning, forskning och utvecklingsinsatser inom kultur, konst och kulturarv.

Kulturskolor

Det finns musik- och kulturskolor i alla länets 12 kommuner. Kulturskolan är en frivillig kommunal verksamhet men utgör ett fundament i kultursverige. Genom den får barn och unga varje år möjlighet att uppleva och uttrycka sig genom olika konst- och kulturformer.

Genom ett nätverk med länets chefer för kulturskolorna sker samarbete och i viss utsträckning samarbeten över länsgränserna vad gäller aktiviteter och elever. Möjlighet finns till bland annat digital utveckling och till utökad samverkan med de regionala kulturverksamheterna.

Studieförbund

Studieförbunden, med sin omfattande geografiska spridning, är en av Sveriges största kulturaktörer och viktiga samarbetspartners till civilsamhället och den ideella och idéburna kultursektorn samt till kommunernas kulturförvaltningar och folkbibliotek. Studieförbunden tillsammans med den lokala ideella och idéburna kultursektorn möjliggör kultur i hela länet och stärker tillgängligheten, mångfalden, deltagarkulturen och arrangörskapet.

Genom studiecirkelverksamhet och öppna publikaktiviteter erbjuder studieförbunden kulturupplevelser och möjlighet till eget skapande och bidrar till att bredda deltagandet i kulturlivet. Vidare är studieförbunden viktiga arbetsgivare till länets kulturskapare samt för att stärka deras möjligheter till att nå ut till en större publik.

Region Kalmar län ska föra kontinuerlig dialog med utbildningsaktörerna i länet för att verka för ökat samarbete med kulturlivet i länet.

Ideell och idéburen kultursektor - en del av civilsamhället

Civilsamhället, med den omfattande idéburna och ideella kultursektorn, är av central betydelse för ett levande och mångfasetterat kulturliv i hela Kalmar län. Genom att främja ideella krafter bidrar den ideella och idéburna kultursektorn exempelvis genom arrangörskap och kultur till; gemenskap, social sammanhållning och demokratisk utveckling. Det bidrar även till att uppfylla de nationella kulturpolitiska målen om möjlighet för alla till kulturupplevelse, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor. Region Kalmar län och länets kommuner ska stötta men inte ersätta det arbete som bedrivs inom civilsamhället.

Den ideella och idéburna kultursektorn står, tillsammans med länets kommuner, för en stor del av länets kulturella infrastruktur och är central för att den regionala kulturen ska nå ut i hela länet. Inom sektorn samlas lokalhållande föreningarna som möjliggör de fysiska förutsättningarna för kultur, ideella kulturskapare som skapar och utövar kultur, arrangörer som möjliggör föreställningar och utställningar samt kulturarvsföreningar som vårdar, bevarar och utvecklar det materiella och immateriella kulturarvet. Det lokala engagemanget är avgörande för möjligheterna att behålla en tillgänglig kulturell infrastruktur och att utveckla ett brett utbud av konst och kultur i hela Kalmar län. I Kalmar län finns ideell kulturallians Småland som samlar och för talan för den ideella och idéburna kultursektorn. Konsulenternas främjande arbete är viktigt för att den ideella och idéburna kultursektorn i hela länet stärks och utvecklas. Detta sker bland annat genom kompetensutveckling, arrangörsutveckling, bidrag och subventioner samt att erbjuda ett professionellt och angeläget kulturutbud.

Region Kalmar län fördelar bidrag till civilsamhället samt verksamhetsbidrag till de regionala kulturverksamheterna med främjandeuppdrag som fördelar stöd till civilsamhället.

Region Kalmar län vill genom kontinuerlig dialog med Ideell kulturallians Småland och bidragsgivning stödja och stärka den ideella och idéburna kultursektorn som en del av den regionala kulturella infrastrukturen.

Region Kalmar län vill stärka och utveckla den ideella och idéburna kultursektorn genom de regionala konsulenternas främjande uppdrag.

Nationella minoriteters språk, kultur och kulturarv

De nationella minoriteternas rättigheter och möjligheter ska i det regionala kulturarbetet tas tillvara så att de nationella minoritetsspråken och kulturen skyddas och främjas. I Sverige finns fem erkända nationella minoriteter; samer, sverigefinnar, romer, judar samt tor nedalingar. Samer har även status som urfolk.

Enligt språklagen finns det fem minoritetsspråk; samiska, finska, jiddisch, romani chib och meänkieli. Att skapa möjligheter för de nationella minoriteterna att synliggöra, bevara och utveckla sitt kulturarv och sin kultur är angeläget för att både samhället i stort och kulturlivet ska präglas av mångfald och inkludering. Offentligt finansierade insatser inom området bör ha ett långsiktigt perspektiv och utformas i samspel med de nationella minoriteternas företrädare. Region Kalmar län har de senaste åren, i samverkan med Länsstyrelsen Kalmar län, arbetat med att lyfta fram de fem nationella minoriteterna. Ett arbete som gett effekter både internt och externt.

Region Kalmar län vill i samarbete med Länsstyrelsen Kalmar län och andra relevanta aktörer fortsätta med kunskapshöjande insatser, erfarenhetsutbyte och aktiviteter för att möjliggöra för att de nationella minoriteternas språk, kultur och kulturarv lyfts fram.

Region Kalmar län ska delta i relevanta nationella nätverk för kunskapshöjning och omvärldsbevakning.

Digital utveckling

Digitaliseringen, digital utveckling och artificiell intelligens har förändrat samhället och med detta även förutsättningarna för att kunna ta del av konst och kultur digitalt. De senaste årens digitala utveckling har inneburit fler initiativ och möjligheter både att ta del av men även att utöva kultur genom exempelvis digitala kurser. Detta innebär att fler invånare i Kalmar län kan nås av de digitala kulturella satsningar som görs av de regionala kulturverksamheterna och kan användas som ett sätt att tillgängliggöra kultur i hela länet.

Det digitaliserade samhället innebär även ett utanförskap för vissa grupper, främst äldre och lågutbildade, och i detta finns en utmaning att öka länets invånares digitala kompetens och säkerställandet av att alla har möjlighet att ta del av information, kunskap och kulturupplevelser. För att minska utanförskapet har länets folkbibliotek och studieförbund en viktig roll att fylla genom deras arbete med digital delaktighet.

Den digitaliserade kulturupplevelsen bör ses som ett komplement till den fysiska upplevelsen och kan bland annat användas för att möjliggöra för barn och unga, äldre, funktionsnedsatta som av olika anledningar inte har möjlighet att delta i den fysiska upplevelsen att ändå få upplevelsen.

Region Kalmar län vill genom kunskapshöjande insatser och erfarenhetsutbyte medverka till att kulturverksamheter, ideell och idéburen kultursektor samt kommuner kontinuerligt utvecklar sitt arbete inom digital utveckling och digitalisering.

Medie- och informationskunnighet

Medie- och informationskunnighet är de kunskaper och förmågor som krävs för källkritik genom att finna, analysera, kritiskt värdera och skapa information i olika medier, oavsett om det handlar om text, foto, rörlig bild eller andra sammanhang. I det stora och komplexa informationsflöde som finns idag, där artificiell intelligens snabbt vuxit fram som en del, är det viktigare än någonsin att ha förmågan att ta till sig information, sätta den i ett sammanhang och kunna avgöra om den är korrekt. Att stärka motståndskraften mot desinformation, propaganda och näthat är nödvändigt för att slå vakt om det demokratiska samtalet i en tid av ökad åsiktpolarisering och minskad förståelse för andras ståndpunkter. Medie- och informationskunnighet är en del av begreppet digital kompetens. Arbetet inom medie- och informationskunnighet behöver utövas i bred samverkan där kultursektorn kan vara en del och bidra med värdefulla perspektiv och kunskaper.

Region Kalmar län ska följa upp det regionala kulturlivets arbete inom medie- och informationskunnighet via befintlig uppföljningsstruktur i kulturdatabasen.

Gestaltad livsmiljö

Riksdagen antog 2018 en politik för gestaltad livsmiljö, och ett övergripande nationellt mål som innebär att arkitektur, form, konst, design och kulturarv ska bidra till ett hållbart, jämlikt och mindre segregerat samhälle med omsorgsfullt gestaltade livsmiljöer, där alla ges goda förutsättningar att påverka utvecklingen av den gemensamma miljön. Målet ska bland annat uppnås genom att kunskap om arkitektur, form och design och kulturarv utvecklas och sprids, att det offentliga bör agera som förebild och att estetiska, konstnärliga och kulturhistoriska värden tas tillvara och utvecklas inom samhällsplaneringen.

Utifrån de nationella målen är det viktigt att vårda och förnya stadsmiljöer och landsbygder så att platsens identitet och särart framhävs, liksom att berika den gemensamma miljön med konst, form och design. En förutsättning för framgång är tvärspektoriell samverkan där kulturskapares medverkan i stadsutvecklingen stärks. Detta kan bland annat ske genom att regioner och kommuner tar fram riktlinjer och planer för arbetet där kulturskaparnas medverkan är med från början av processen.

Region Kalmar län har en antagen *Policy och riktlinjer för offentlig konst som en del av gestaltad livsmiljö*. Policyn tydliggör att med utgångspunkt i den så kallade 1%-regeln vid ny- och tillbyggnation av offentliga miljöer bör region och kommuner utveckla sina former för att avsätta medel till konstnärlig gestaltning som en del av gestaltad livsmiljö. Både för att göra konsten tillgänglig för medborgare och för att genom uppdrag tillvarata kulturskapares kompetenser och stärka deras arbetsmarknad. Den offentliga konsten är en viktig del av kulturarvet och konst i olika miljöer skapar identitet i det offentliga rummet.

Region Kalmar län äger en stor konstsamling. Samlingen och de konstnärliga gestaltningarna inom regionens fastighetsbestånd skapar stimulerande och välkomnande miljöer och betydelsefulla möten för betraktaren.

Region Kalmar län vill samarbeta tvärspektoriellt med relevanta aktörer genom nätverk, kunskapshöjande insatser och erfarenhetsutbyte.

Region Kalmar län ska samverka tvärspektoriellt för att implementera gestaltad livsmiljö i processer som rör fysisk samhällsplanering.

Kulturlivets internationalisering

Samarbeten, utbyten och kontakter med aktörer från övriga världen ger ökade kunskaper, perspektiv och stimulans till konstnärliga utövare och kulturverksamheter i Kalmar län. Att främja ett öppet och nyfiskt klimat kan bidra till ett mer varierat och dynamiskt kulturutbud av hög kvalitet. Det är ett sätt att berika kulturverksamheterna, att utveckla och förnya kulturskaparnas konstnärliga uttryck och att ge invånarna i länet möjlighet att möta kultur från andra länder.

Internationell kulturpolitik bedrivs på flera olika nivåer och påverkar Kalmar län på olika sätt. Bland annat genom EU-samarbeten, EU-program, stödformer på nordisk nivå, globala samarbetet utifrån Unescos världsarvskonvention och andra stöd till internationellt utbyte. Regionens geografiska läge kan innebära möjligheter till kulturellt utbyte med de baltiska länderna som bör tas tillvara. Samtidigt ska möjligheterna för Kalmar läns kulturskapare att synliggöra konst och kultur internationellt tas tillvara, till exempel genom deltagande i internationella festivaler och genom internationella samarbeten.

Region Kalmar län vill verka för fler internationella projekt och samarbeten och utbyten inom olika konst- och kulturområden genom interregional samverkan, kunskapshöjande insatser och erfarenhetsutbyte.

Kulturarv, kulturmiljö och kulturlandskap

Kulturarvet kan skapa möjlighet att förstå vilka vi är och är en resurs att ta med i diskussionen om hur samhället utvecklas och vilka vägval vi vill göra i framtiden. Tillgång till kultur och kulturarv väger tungt när människor väljer en ny bostadsort och allt fler efterfrågar mer hållbara upplevelser och produkter med kulturhistorisk och lokal förankring.

Kulturarv kan definieras på olika sätt, till exempel som de konst- eller bruksföremål format av människan, bebyggelser, de platser och de kulturella uttryck vi bär med oss från tidigare generationer. Hur det materiella och immateriella kulturarvet bevaras, används och utvecklas är något som alla konst- och kulturområden bör förhålla sig till.

I Kalmar län finns många historiska platser som lockar besökare, boende och näringsliv. Kulturarvet erbjuder en stor potential som drivkraft för platsutveckling. När privata, offentliga och ideella aktörer på olika nivåer samarbetar med kulturarvet som utgångspunkt uppstår det synergier och ömsesidigt lärande i mötena som ligger till grund för en hållbar samhällsutveckling.

Inom kulturarvsarbetet finns goda möjligheter till både upplevelser, bildning och eget skapande. Kulturarvsarbetet är inkluderande och lyfter fram den mångfald av kulturarv som utmärker samhället idag. Möjligheten att förvalta, bevara och tillgängliggöra kulturarvet har ökat tack vare den digitala utvecklingen. Forskning och studier underlättas, kreativitet och innovation främjas och användarna kan också bidra till att beskriva, katalogisera och sprida kännedom om det som görs tillgängligt. Genom digital förmedling kan verksamheterna nå både en större publik och bredda deltagandet. En viktig uppgift framöver är att säkra hotat arkivmaterial som inte är digitaliserat, bland annat inom det audiovisuella området.

Ansvar att använda, bevara, tillgängliggöra och utveckla kulturarvet delas av en rad lokala och regionala kulturarvsaktörer och organisationer. Kommunerna, Länsstyrelsen Kalmar län, Linnéuniversitetet, Kalmar läns museum och andra kulturarvsaktörer har viktiga roller, liksom den ideella och idéburna kultursektorn, arkiven, biblioteken och lokala museer.

Arbetet för att skydda kulturarvet vid höjd beredskap och krig behöver samordnas och stärkas, nationellt, regionalt och lokalt. Ett nationellt kulturskyddsråd har inrättats enligt myndigheten för samhällsskydd för att stärka det civila försvaret som ska ta fram principer för prioritering av kulturarv som ska skyddas och även lyfta fram kulturens roll i civilt försvar.

Kulturmiljö är den miljö som påverkats och formats av mänsklig aktivitet, till exempel bebyggelse, brukande av jorden och fornlämningar.

Utifrån de nationella kulturmiljömålen ska arbetet på regional och kommunal nivå bidra till ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som kan utgöra en gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser. Kulturmiljöperspektivet ska inte ensidigt betraktas som ett kulturpolitiskt ansvar utan tas tillvara i samhällsplanering, naturvård, tillväxt och miljöarbetet.

För att kulturmiljön ska kunna tas till vara i samhällsutvecklingen krävs ett kommunalt engagemang och att medborgarna känner en delaktighet och tar ett ansvar för kulturmiljön. Bland annat genom föreningslivet samt att kommunerna ser värdet i sina kulturmiljöer både för invånare och besökare där framtagandet av kommunala kulturmiljöprogram är viktiga.

Forn- och kulturlandskapsvård i Kalmar län bidrar till ett hållbart landskap med en mängd miljöer av skiftande slag, huvudsakligen på landsbygden, till exempel riksintresseområden, kulturresevat och fornlämningsområden. Dessa kan i ännu högre grad än i dag användas som mötesplatser, för kunskaps- och erfarenhetsutbyten, pedagogisk verksamhet, forskning, kultur- och naturupplevelser, kulturarvsturism, landsbygdsutveckling och mycket mer.

På södra Öland finns Kalmar läns världsarv, ett av femton i Sverige, Södra Ölands odlingslandskap med radbyar, åkrar, sjömarker och Stora alvaret. Området skrevs in på Unescos världsarvslista år 2000. Världsarvet Södra Ölands odlingslandskap har en stor potential att utveckla besöksnäringen ytterligare inom natur- och kulturturism regionalt, nationellt och internationellt i nära samarbete med områdets lantbruksföretag.

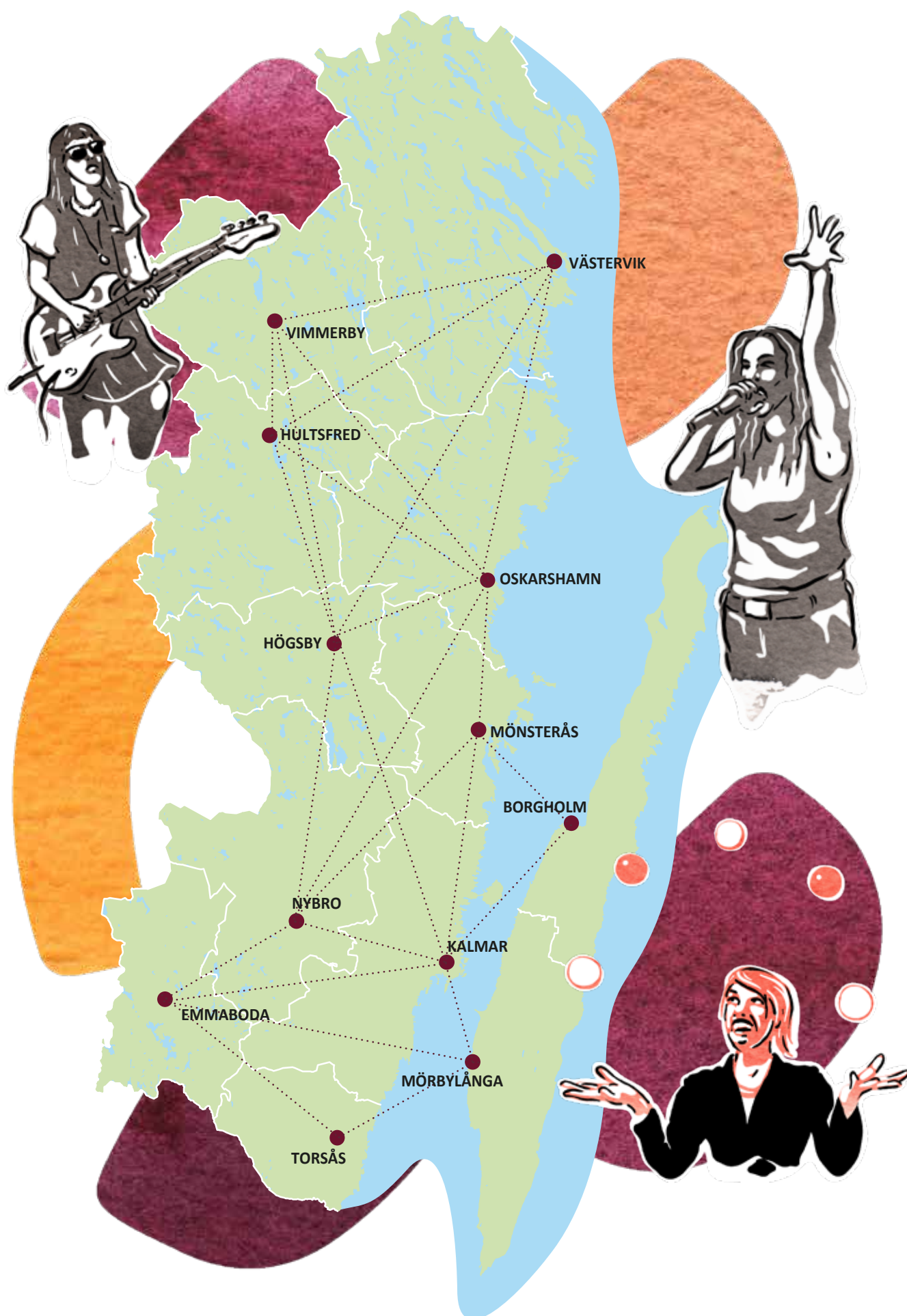
De nationella kulturmiljömålen:

- ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas,
- människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön,
- ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser, och en helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kultur miljön tas till vara i samhällsutvecklingen.

Region Kalmar län ska samverka utifrån *Plattform för utveckling av kulturarv i Kalmar län* med Länsstyrelsen Kalmar län och Kalmar läns museum.

Region Kalmar län vill samordna kunskapshöjande aktiviteter och mötesplatser för länets olika aktörer utifrån *Plattform för utveckling av kulturarv i Kalmar län* tillsammans med Länsstyrelsen Kalmar län och Kalmar läns museum.

Region Kalmar län ska bevaka den nationella och regionala samordningen kring höjd beredskap och det civila försvaret i händelse av krig och tillsammans med Länsstyrelsen Kalmar län och andra relevanta aktörer för att bidra till regional beredskap inom kulturområdet genom kunskapshöjande insatser.

Regionala kulturverksamhetsområden

Enligt förordningen (2010:2012) kultursamverkansmodellen får regionerna fördela vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet. Fördelningen av statsbidraget ska bidra till att de nationella kulturpolitiska målen uppnås.

Regionen får endast lämna statsbidrag till sådan verksamhet som även får bidrag från region, kommun eller annan huvudman. Regionen får också lämna statsbidrag till länsöverskridande samarbeten och överskridande samarbeten mellan olika konstområden.

Region Kalmar län har överenskommelser med ett antal föreningar, kommuner och stiftelser som tydliggör deras regionala ansvar att producera, tillgängliggöra och främja ett varierat och professionellt kulturutbud i hela länet. De regionala kulturverksamheterna, som även erhåller kommunala driftsanslag via världkommuner för bland annat lokalkostnader, är navet i den regionala kulturella infrastrukturen och ska bidra till att både de nationella kulturpolitiska målen och de regionala kulturpolitiska prioriteringarna och målen i Region Kalmar läns kulturplan genomförs.

Det främjande uppdraget kan beskrivas som ett kitt mellan kulturskapare, arrangörer, deltagare och publik. Främjandeuppdraget innefattar stöd till, och nätverkskapande i föreningsliv, kulturverksamheter och bland kulturskapare. Det handlar om morgondagens kulturskapare, publik, arrangörer och att skapa förutsättningar för ett rikt kulturliv. Främjande handlar även om pedagogisk verksamhet som riktar sig till barn på fritiden och i skolan samt att höja intresset för kulturområdet. Främjandeuppdraget omfattar insatser för att öka kunskapen om kultur och att skapa strukturer för att nå ut till invånare i hela Kalmar län. Främjandeuppdraget finns i varje konst- och kulturform och ligger hos de regionala kulturverksamheterna enligt överenskommelserna.

Regionala kulturverksamheter med regionalt och statligt stöd inom kultursamverkansmodellen

1. Biblioteksutveckling Region Kalmar län
2. Byteatern Kalmar Länsteater
3. Filmregion Sydost
4. Kalmar Konstmuseum/Designarkivet
5. Kalmar läns Arkivförbund
6. Kalmar läns Hemslojdsförening
7. Kalmar läns museum
8. Kalmar läns Musikstiftelse
9. Litteraturnod Vimmerby
10. Riksteatern i Kalmar län
11. Svenskt Rockarkiv
12. The Glass Factory
13. Virserums Konsthall

Övriga regionala kulturverksamheter med regionalt stöd

1. Capellagården
2. Kalmar läns Hembygdsförbund
3. Ölands Dramatiska Teater

Biblioteksverksamhet och läs- och litteraturfrämjande

Bibliotekslagen föreskriver att alla kommuner ska ha folkbibliotek som är tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov. Utbudet av medier och tjänster ska präglas av allsidighet och kvalitet. Biblioteken ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt.

Biblioteken ska också verka för att öka kunskapen om hur informationsteknik kan användas för kunskapsinhämtning, lärande och delaktivitet i kulturlivet. Biblioteken verkar för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Det litteraturfrämjande uppdraget syftar till att utveckla litteratur som konstform genom att synliggöra och stödja aktörer, processer och infrastrukturer inom litteraturområdet.

Biblioteksutveckling Region Kalmar läns övergripande uppdrag är att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet hos folkbiblioteken i länet. Arbetet sker i samverkan med folkbiblioteken och andra aktörer, både regionalt, interregionalt och nationellt.

Regional biblioteksverksamhet samordnar nätverk för erfarenhetsutbyte, anordnar fortbildning för folkbibliotekspersonal och skapar mötestillfällen mellan folkbiblioteken och andra aktörer.

Region Kalmar läns biblioteksplan 2025-2028 är ett strategiskt styrdokument som är politiskt antagen av regionfullmäktige enligt bibliotekslagen och som följs upp av den regionala utvecklingsnämnden.

Region Kalmar län har överenskommelse med **Litteraturnod Vimmerby** inom kulturområdet litteraturfrämjande verksamhet. Litteraturnod Vimmerby verkar för att aktiva författare, förläggare, översättare, illustratörer och andra litterära aktörer i länet ska ha goda förutsättningar för sin verksamhet och utveckling. Verksamheten samverkar med andra organisationer, civilsamhället och kommuner för att skapa arenor, författarscener, mötesplatser och konstnärlig fördjupning inom litteraturområdet.

Genom stöd till kommuner som önskar erbjuda unga feriepraktik som författare bidrar Litteraturnod Vimmerby till att unga i länet får möjlighet att utvecklas som skribenter och prova på hur det är att ha skrivandet som yrke. Verksamheten ger också stöd till skolor som vill ordna författarbesök, samt arrangemang för unga såsom skrivartävlingar, lovaktiviteter med skrivande i fokus.

Litteraturnod Vimmerby samarbetar med organisationer och föreningar i hela länet och erbjuder stöd och samverkan kring arrangemang och idéer för att möjliggöra olika event. Verksamheten vill underlätta för arrangörer, kommuner, skolor och bibliotek att söka stöd för litterära aktiviteter hos verksamheten.

I Astrid Lindgrens efterföljd verkar Litteraturnod Vimmerby för att barnlitteratur som konstform ska få en förhöjd status. Verksamheten samverkar med övriga institutioner som har som uppdrag att förvalta det litterära arvet efter Astrid Lindgren.

Inom Regionsamverkan Sydsverige finns en beredningsgrupp som bland annat driver talangutveckling och verkar för nya berättelser för barn och unga i tvärkonstnärliga möten.

Biblioteksutveckling Region Kalmar län vill under 2025-2028:

- Stärka de nationella minoriteternas språk och kultur i Kalmar län
- Stödja folkbibliotekens tillgänglighet och utveckla digital kompetens och öka medie- och informationskunnigheten
- Främja språkutveckling och inspirera till läsning även för personer med annat modersmål än svenska för att kunna delta i det demokratiska samhället
- Bidra med biblioteksstatistik och uppföljning av kommunernas biblioteksplaner
- Stärka samverkan mellan folkbiblioteken i länet

Litteraturnod Vimmerby vill under 2025-2028:

- Skapa nya former för samverkan med kommuner och organisationer i hela länet kring litterära arrangemang och författarbesök
- Med utgångspunkt i Vimmerbys litterära kulturarv Astrid Lindgren utveckla samarbeten med nationella och internationella institutioner, i syfte att lyfta barnlitteratur som konstform
- Skapa en interregional plattform inom Regionsamverkan Sydsverige med fokus på nya berättelser för barn och unga i tvärkonstnärliga möten
- Förbättra villkoren för litterära upphovspersoner i Kalmar län

Filmkulturell verksamhet

Området film och rörlig bild omfattar all audiovisuell media som utgår ifrån och fokuserar på berättande. Filmkunnighet är en del av medie- och informationskunnighet. Film och rörlig bild är ett område som omfattar såväl filmkulturell verksamhet som näringsliv och regional utveckling, vilket belyser behovet av samverkan mellan olika sak- och politikområden.

Den regionala kulturpolitikens ansvar rör främst det som definieras som filmkulturell verksamhet, det vill säga filmpedagogik, visning och spridning samt talangutveckling och filmskapare. Region Kalmar län har tillsammans med Region Blekinge och Region Kronoberg överenskommelse med **Filmregion Sydost** som har det filmkulturella uppdraget.

Filmregion Sydost stödjer det filmpedagogiska arbetet i kommunerna både i skolan och på fritiden. Att få se samtala och skapa film stärker de kulturella, kristiska och kreativa kompetenserna hos barn och unga som behövs för att bli filmkunnig. Skolbio, filmskapande och spridning av filmpedagogisk kunskap är i fokus för de främjande arbetet. Filmregion Sydost stöttar filmskapare i regionen med särskilt fokus på unga och talanger genom ekonomiskt stöd, mentorskap och rådgivning, samt med nätverksbyggande och kompetenshöjande aktiviteter.

Filmer som speglar människor, miljöer och berättelser från regionen skapar igenkänning och stärker den regionala identiteten.

I Kalmar län finns många ideellt drivna biografer och visningsarenor för film. Filmregion Sydost stöttar visningsaktörerna genom ett strategiskt utvecklingsarbete för att säkerställa ett relevant utbud och bredda deltagandet. Filmregion Sydost verkar för att föreningsliv, näringsliv, kommun, region och stat ska samspela och på så sätt utveckla strukturer för ökad tillgänglighet och delaktighet.

Inom Regionsamverkan Sydsverige deltar Filmregion Sydost i ett utvecklingsarbete tillsammans med de andra Sydsvenska regionerna för att stärka strukturerna för det filmkulturella uppdraget samt kring ökad filmproduktion. Film och rörlig bild bidrar till att synliggöra och stärka intresset för Kalmar län och sydöstra Sverige både nationellt och internationellt. Via Filmregion Sydost ingår Region Kalmar län i Southern Sweden Film Commission som har till uppgift att marknadsföra regionens miljöer som inspelingsplatser för film.

Filmregion Sydost vill under 2025-2028:

- Stärka och utveckla regionala strukturer för filmpedagogisk verksamhet för att fler barn och unga ska få kunskap om film samt ta del av skolbio och eget filmskapande
- Väcka och stärka ungas intresse för film som konstnärligt uttryck och yrke, ge talanger möjlighet att utvecklas samt stödja filmiska berättelser från regionen
- Stärka biografer och visningsaktörer i deras arbete att fortsätta vara ett levande filmkulturellt rum och mötesplats i lokalsamhället
- Genomföra utvecklingsinsatser inom Regionsamverkan Sydsverige för att bidra till fördjupad interregional samverkan samt ökad professionalism och filmproduktion

Främjande av hemslöjd

Intresset för och utövandet av slöjd och hantverk är utbrett. Föreningar och grupper som samlar människor med gemensamma intressen ger delaktighet i lokalsamhället och är i förlängningen en bas för demokrati. Att barn och unga får möjlighet att utöva hemslöjd och därigenom öva upp sina problemlösande och kreativa förmågor lägger en bas för innovativt tänkande och praktiskt genomförande.

Hemslöjd är i sin praktik hållbar och den sociala och ekologiska aspekten är viktig. Med traditionellt utvecklade tekniker, nära material och lokala lösningar kan hemslöjd bidra till regional utveckling genom sektorsövergripande samarbeten med kreativitet som drivkraft.

Region Kalmar län har överenskommelse med Kalmar läns Hemslöjdsförening och Capellagården inom kulturområdet främjande av hemslöjd och hantverk.

Kalmar läns Hemslöjdsförenings konsulenter har ett främjande uppdrag som riktar sig mot skola, allmänhet och yrkesverksamma kulturskapare. Verksamheten består bland annat av kurser, föreläsningar, workshops och utställningar. Syftet är att slöjden ska vara en naturlig del i människors tillvaro. Uppdraget är brett och målet är att utveckla slöjden genom ett kultur-, närings- och hållbarhetsperspektiv. Hemslöjds-konsulenter ska utveckla och förmedla kunskap om material, tekniker, form, tradition och kvalitet. Genom att samarbeta med civilsamhället och organisationer vill verksamheten integrera slöjden i samhället på ett självklart sätt. Konsulenter arbetar för att slöjden ska utvecklas som kulturyttring och som näringsgren.

En viktig del i uppdraget är att skapa förutsättningar för barn och ungas möjligheter att slöjda. Länets slöjdhandledare är en viktig del i den kulturella infrastrukturen och en förutsättning för att kunna bedriva verksamhet i hela länet.

Hemslöjden vill, genom att förmedla äldre generationers kunskap och förhållningssätt, bevara det immateriella kulturarvet som också är till hjälp för att förstå samtiden. Hemslöjden värnar om de mjuka värdena och ser att slöjdande och skapande fyller en stor funktion för den moderna människans hälsa och välbefinnande.

Capellagården på Öland bedriver konsthantverksutbildningar inom möbel, keramik, textil, trädgård och byggnadsvård. Gemensamt för Capellagårdens utbildningar är att det pedagogiska arbetet bygger på hållbarhet och ett material; trä, keramik, textil samt växt- och odlingsmaterial. Skolans mål är att ge kunskap och utbyta erfarenheter om materialets inneboende egenskaper. Det innebär både att föra vidare ett traditionellt sätt att arbeta med materialet samtidigt som den studerande utvecklar sin egen väg. Capellagården har även barn- och ungdomsverksamhet och på sommartid är skolan och platsen ett attraktivt besöksmål.

Capellagården driver kulturinkubatorn Kreativa Öland som vänder sig till yrkesverksamma kulturskapare där den konstnärliga företagslogiken och det kollegiala lärandet är centralt för att genom metoder och övningar utveckla och stärka det skapande och den konstnärliga verksamheten.

Kalmar läns Hemslöjdsförening vill under 2025-2028:

- Att slöjden är en del av hållbar regional samhällsutveckling genom återvinning, återbruk och återskapande
- Skapa möjligheter och sammanhang för barn att slöjda genom att utbilda handledare och pedagoger inom slöjdområdet för att stärka länets slöjdinfrastruktur
- Förmedla äldre generationers kunskap och förhållningssätt för att bevara det immateriella kulturarvet
- Utveckla slöjd som näring och stärka hemslöjden som regional tillväxtfaktor

Capellagården vill under 2025-2028:

- Stärka kulturskaparnas yrkesvillkor inom de kulturella och kreativa branscherna i hela länet
- Verka för att återvinna, återbruka och återskapa mer material inom verksamheten för att göra aktiviteterna och processerna hållbarare

Museiverksamhet och museernas kulturmiljöarbete

Museiverksamhet är ett brett begrepp. I kultursamverkansmodellen avses framför allt läns museernas verksamhet, där kulturarvs- och kulturmiljöfrågor har en självklar hemvist. Kalmar läns museilandskap rymmer ett stort antal regelbundet öppna museer med olika inriktningar och huvudmän. Museerna bidrar till länets attraktionskraft och den samhälleliga och demokratiska utvecklingen.

I museilagen poängteras att museerna ska bidra till samhällsutvecklingen genom att främja kunskap, kulturupplevelse och fri åsiktsbildning. Museer liksom arkiven är en del av vårt kollektiva minne. De har i uppgift att synliggöra samhällets värderingar, olika grupper av människor och deras del i historien.

Inom kulturområdet museiverksamhet och museernas kulturmiljöarbete har Region Kalmar län överenskommit med Kalmar läns museum och ämnar verka för att upprätta överenskommelse med Västerviks Museum och få in verksamheten inom kultursamverkansmodellen under planperioden.

Kalmar läns museum arbetar med länets kulturarv ur många perspektiv och med breda tidsdjup. Kalmar läns museum är ett framåtsträvande museum som med hjälp av historia tar sig an dagens och morgondagens utmaningar och möjligheter.

Kalmar läns museum bedriver verksamhet i hela länet inom kulturarv och museiverksamhet och förvaltar länets största föremålssamling. Läns museet bedriver även kulturarvstjänster med utgångspunkt i länets kulturarv och kulturmiljöer med särskilt fokus på arkeologi, byggnadsvård, konservering, pedagogik och platsutveckling.

Kalmar läns museum genomför ett omfattande projekt med att tillgängliggöra samlingarna genom flytt, uppordning och digitalisering av föremålen för att Kalmar läns gemensamma kulturarv ska bli tillgängligt både för nutida och framtida generationer.

Den pedagogiska, kunskapsuppbyggande och museala verksamheten utgår från samlingar, arkivalier och kulturmiljöer och utförs genom utställningar, föreläsningar, publikationer, internationella samarbeten och programverksamhet. Läns museet är en kunskapsorganisation som verkar som en källa till kunskap och nya synsätt på samtiden, kulturarvet och på historien.

Läns museet har ett brett samarbete med akademin, länets kommuner, regionala institutioner och andra externa parter.

Läns museet har en stark utveckling inom digital tillgänglighet och ett växande utbud av program, poddar och filmer som kompletterar tillgängligheten till kulturarvet regionalt, nationellt och internationellt.

Västerviks Museum samarbetar med flera nationella forskningsinstitutioner och museer och har en utvecklad digital teknik som möjliggör forskning och tillgängliggörandet av det marinarkeologiska 1500-talet. Museet presenterar samlingarna på ett interaktivt, multimodalt och delaktigt sätt för att väcka intresse för diskussion och reflektion kring kulturarv, särskilt för barn och unga. Inom kulturarvs- och museipedagogiken vill museet testa gränser, arbeta ämnesöverskridande och vända på perspektiven. Detta genom att nyttja nya medier, digitaliserings- och visualiseringsteknik. Museet är en kreativ plats där samverkan med kulturutövare är en viktig del i tillgängliggörandet och utveckling av den digitala pedagogiken.

Kalmar läns museum vill under 2025-2028:

- Bidra till samhället och dess utveckling genom att främja kunskap, delaktighet, kulturupplevelser och fri åsiktsbildning i hela länet
- Utveckla museipedagogik och skolprogram om kulturarvet för barn och unga i hela länet
- Förnya läns museets utställningar och erbjudanden i museet
- Möjliggöra en god fysisk och digital tillgänglighet till länets kulturarv och kulturmiljöer

Västerviks Museum vill under 2025-2028:

- Utveckla museipedagogik och skolprogram om kulturarvet med teknisk inriktning på digitala medier, digitalisering och visualisering för barn och unga i hela länet.
- Tillgängliggöra museets samlingar och öka kunskapen om kulturarvet på nya sätt och genom ny teknik för barn och unga i hela länet.

Professionell bild- och formverksamhet

Bild- och formkonsten har betydelse både för enskilda och för hela samhällets utveckling och vitalitet. Inom konstområdet finns en mängd institutioner, organisationer och andra aktörer som på olika sätt främjar och utvecklar konstlivet.

Ökade samarbeten och kontakter med kulturskapare från övriga världen kan stärka den konstnärliga utvecklingen i länet. Öppenhet, mobilitet och kunskapsutbyte är avgörande för förnyelse och kulturell delaktighet. Genom bland annat residensverksamhet kan tillgängligheten till konst- och kulturyttringar öka, inte minst på platser där kulturutbudet är begränsat.

Region Kalmar län har överenskommelse med Kalmar konstmuseum/Designarkivet, Virserums Konsthall och The Glass Factory inom kulturområdet professionell bild- och formverksamhet.

Kalmar konstmuseum är ett samtida konstmuseum, inriktat på att väcka och undersöka frågor som rör människors framtid och utmaningar. Museets målsättning är att vara en mötesplats för reflektion, diskussion och nya intryck, att fungera som en röst i den offentliga debatten och att utgöra en kulturell motor för konsten i Kalmar län. Genom att bjuda in nationella och internationella kulturskapare som reflekterar över samtida frågor öppnar museet upp för samtal och nya infallsvinklar.

Kalmar konstmuseum arrangerar en bred och varierad programverksamhet kopplad till utställningar och projekt. Museets pedagogiska verksamhet för barn, unga och vuxna är en central del i arbetet att förmedla samtidskonst. Med konsten som del av ett större samtal strävar museet att vara en öppen och angelägen mötesplats för människor i alla åldrar.

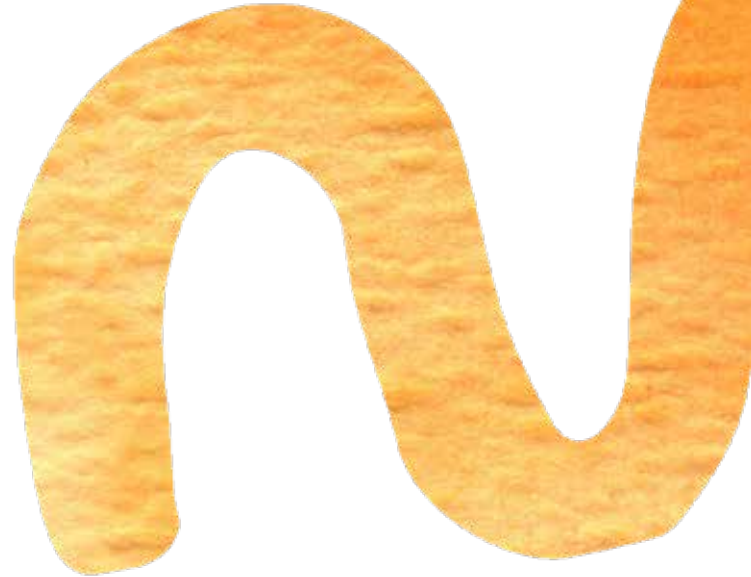
Designarkivet, som ingår i Kalmar konstmuseums organisation, är ett nationellt arkiv som samlar kunskap om den svenska designprocessen, från tidigt 1900-tal och framåt. Materialet spänner över områden som inredning, möbeldesign, grafisk design, mode och produktdesign. Materialet består av skisser, ritningar, teckningar, korrespondens, dagböcker och annat referensmaterial. Designarkivet har även en av Sveriges viktigaste textilsamlingar med tillhörande förarbeten i form av skisser, provtryck, vävnotor och garnprover. Designarkivets samling är unik i Sverige, såväl till innehåll som omfattning, och är av både nationellt och internationellt intresse.

Kalmar konstmuseums bild- och formutvecklare har ett regionalt uppdrag att stärka, främja och utveckla konstlivet i Kalmar län i samverkan med länets aktörer inom konstområdet. Uppdraget innebär att skapa förutsättningar för konstnärer och konstföreningar att verka i regionen genom kunskapshöjande aktiviteter, projekt och nationella såväl som internationella samarbeten. Bild- och formutvecklaren arbetar även med områden som konsten- och designens del i gestaltad livsmiljö och kulturella och kreativa branscher.

Virserums Konsthalls vision vilar på att vara landsbygdens och periferins konsthall. Grunden är utställningsverksamhet med samtidskonst, slöjd- och form samtidigt som de strävar att vara en del av landsbygdens liv och utveckling. Platsen i Smålands inland gör att konsthallen är en viktig del av den kulturella infrastrukturen lokalt och regionalt. Virserums Konsthall arbetar med samhälls- och existentiella frågor, de gräver på platsen i lagren av kulturarv och ser mot framtiden genom samarbete med aktuell forskning.

Konsthallens arbete präglas av ett landsbygds- perspektiv, underifrånperspektiv och av öppenhet, nyfikenhet och samarbete. Konsthallen bedriver residensverksamhet, är medlem i Folkets hus och parker och ingår i olika samarbetsforum nationellt och internationellt. Virserums Konsthalls arbetar prioriterat mot barn och unga med särskilt fokus på landsbygden. Konsthallen verkar för att vara en kulturell mötesplats på landsbygden, där olika kulturuttryck med hög kvalitet samlas och där kulturutövare och publik får tillfälle att träffas.

The Glass Factory är ett glasmuseum och glashytta i Emmaboda kommun som aktivt arbetar för att fördjupa, utveckla och stärka konstformen glas. Museet har en av Sveriges mest omfattande konstglassamlingar från olika glasbruk från 1700-talet fram till idag. The Glass Factory är ett upplevelsebaserat museum med en verksamhet som inkluderar tillfälliga utställningar, basutställningar, funktionell hytta, pedagogisk verksamhet för barn och ungdomar samt en omfattande programverksamhet. The Glass Factory sammanför aktörer från olika konstnärliga discipliner. Nationella och internationella kulturskapare, formgivare och kulturinstitutioner bjuds in som medskapare i utställningsproduktionen och för att arbeta med och ge nya oväntade perspektiv på samlingarna.

Hyttan på The Glass Factory har dels en basproduktion med hög konstnärlig kvalitet, dels en experimentell grund där samtida nationella och internationella kulturskapare och designers bjuds in för att experimentera med materialet glas och hitta nya konstuttryck. Muséet driver också samverkan med ett flertal nationella och internationella universitet, konst- och designskolor och erbjuder residensprogram. Genom sitt internationella nätverk är The Glass Factory en viktig regional utvecklingsfaktor inom glasområdet genom att främja regionens kulturverksamheter, innovativa utbildningsinsatser, näringslivsutveckling och internationalisering.

Virserums Konsthall vill under 2025-2028:

- Vara en samlade plats för samtidskonsten på landsbygden för kulturskapare genom residens samt kurser och nätverk
- Utveckla metoder för att bredda deltagandet av barn och unga i hela länet som får ta del av samtidskonst med fokus på landsbygden
- Vara en plattform för konstnärligt undersökande av skogen tvärsektoriellt som del i hållbar samhällsutveckling regionalt, nationellt och internationellt

Kalmar konstmuseum vill under 2025-2028:

- Utveckla museet som publik mötesplats och tongivande forum för samtidskonst
- Synliggöra och stödja regionala konstnärer och stärka den regionala infrastrukturen för konst, design och gestaltad livsmiljö
- Stärka förmedlingsarbetet för barn och unga och vara ett resurscentrum för konstpedagogisk verksamhet för hela länet
- Tillgängliggöra Designarkivet för allmänheten och stärka arkivet som ett kunskaps- och resurscentrum för designprocesser

The Glass Factory vill under 2025-2028:

- Utveckla sin roll som regional resurs gällande kunskap om glasets historia och hantverk samt bildning för design och formområdet
- Öka intresset för glassamlingen genom samarbete med universitet, forskning, konst- och designskolor samt civilsamhället
- Utveckla den befintliga basutställningen till en mer tidsenlig glasutställning
- Utveckla den pedagogiska verksamheten för barn och unga i hela länet

Professionell teater-, dans- och musikverksamhet

Scenkonst är ett samlingsnamn för konstformer som framförs direkt inför en publik. Området rymmer bland annat teater, musikteater, dans, musik, samtida cirkus, performancekonst och dockteater.

Viktiga förutsättningar för att länets invånare ska få ta del av professionell scenkonst i sin egen kommun är det lokala och ideella arrangörskapet och att det finns tillgång till funktionella scener.

Det levande mötet är scenkonstens styrka. Att tillgängliggöra levande scenkonst via digitala kanaler är därför en utmaning, både konstnärligt, ekonomiskt och upphovsrättsligt. Det finns ändå anledning att utforska de möjligheter till spridning som digitaliseringen ger, bland annat för att nå grupper som av olika anledningar inte kan besöka en fysisk scen.

Teater, dans och samtida cirkus

Region Kalmar län har överenskommelse med Byteatern Kalmar Länsteater, Riksteatern Kalmar län och ämnar verka för en överenskommelse med Ölands Dramatiska Teater.

Byteatern Kalmar Länsteater har det regionala uppdraget som producerande teater och ska vara en teater för hela Kalmar län med ett särskilt ansvar för länets barn och unga.

Byteatern Kalmar Länsteater har sina verksamhetslokaler i Kalmar där föreställningarna produceras. Som länsteater är det viktigt att vara uppsökande och det görs genom att erbjuda föreställningar på turné till olika målgrupper och för både stora och små scener. Byteatern Kalmar Länsteater producerar föreställningar för barn och unga såväl som vuxna och ska genom en bredd i sin repertoar spegla samtiden, teaterns publik och region.

Teaterns pedagogiska arbete är en viktig del i verksamheten och sker dels via fördjupning av teaterns föreställningar, dels som fristående program. Teaterns pedagog bedriver ofta samarbete med andra institutioner i länet och jobbar uppsökande mot länets skolor. Byteatern Kalmar Länsteater samarbetar med akademien och har även en roll att hos unga öka kunskapen om scenkonstbranschen.

Teatern har även det regionala dansfrämjande uppdraget. Genom att stärka och utveckla infrastrukturen

för den professionella dansen ska möjligheten för fler att ta del av danskonst av hög kvalitet i länet öka. Inom Regionsamverkan Sydsverige har dansen utvecklats under flera år som stärkt både det regionala utbudet, bredda deltagandet och skapat plattform för de professionella dansaktörerna inom Sydsverige.

Riksteatern Kalmar län har det regionala främjande uppdraget inom teater och övrig scenkonst. Teaterkonsulenter stödjer och utvecklar länets ideella teaterföreningar inom arrangörskap, repertoarval och ungt arrangörskap. Riksteatern Kalmar län har ansvar för förmedling av scenkonst till länets alla kommuner. Verksamheten förmedlar och samordnar scenkonst till skolorna, skapar mötesplatser för skolkultursamordnare och kulturombud, fortbildningsträffar för pedagoger och subventionerar barnföreställningar i skolan.

Riksteatern Kalmar län har också uppdraget att förvalta och utveckla konceptet KulturCrew i länet. KulturCrew skapar möjligheter för ung delaktighet, stärker kulturens värde i samhället och bidrar till att uppfylla delar av barnkonventionens mål. KulturCrew skapar möten mellan det professionella kulturlivet och unga arrangörer.

Riksteatern nationellt har i uppdrag att främja utveckling och spridning av den samtida cirkusen i hela landet. För att utveckla samtida cirkus krävs att fler professionella aktörer ges förutsättning att spela sina föreställningar i länet och att kulturområdet främjas. Kunskap och kompetens kring den samtida cirkusens aktörer och förutsättningar behöver öka hos arrangörer och bidragsgivare.

Ölands Dramatiska Teater är en fri professionell teatergrupp med bakgrund i dokteatern och med en repertoar för i första hand barn. Det är en liten teater med stora möjligheter att spela både i större och mindre sammanhang och på så sätt nå ut till väldigt många. Ölands Dramatiska Teater spelar framförallt i Kalmar län men turnerar även i övriga landet och arbetar med internationellt kulturutbyte.

Byteatern Kalmar Länsteater vill under 2025-2028:

- Producera professionella föreställningar och arrangera dansföreställningar med bredd och spets för barn och unga såväl som vuxna både i de egna verksamhetslokalerna samt på turné i hela länet
- Främja kunskapen om scenkonst i hela länet samt bidra till att scenkonsten breddar deltagandet i länet genom ökad dialog och samverkan med relevanta aktörer runt skola och kultur och arrangörsledet
- Främja den professionella dansen genom dansresidens i samarbete med andra aktörer i länet och verka för samproduktioner
- Öka antalet barn och unga i länet som får uppleva professionell scenkonst och främja aktivt deltagande i samverkan med relevanta aktörer

Riksteatern Kalmar län vill under 2025-2028:

- Bredda deltagandet på offentliga scenkonstföreställningar med bredd och spets i länet genom att stötta arrangörsledet
- Öka antalet professionella scenkonstupplevelser i samverkan med kommunerna inom den kommunala omsorgen
- Öka antalet barn och unga som får se professionell scenkonst i skolan i hela länet
- Öka antalet professionella scenkonstupplevelser för barn och unga på fritiden i samverkan med länets folkbibliotek

Ölands Dramatiska Teater vill under 2025-2028

- Producera och spela teater för barn och unga i hela länet

Musik

Region Kalmar län har överenskommelse med Kalmar läns Musikstiftelse som har det producerande och främjande uppdraget i länet inom professionell musikverksamhet samt med Svenskt Rockarkiv som fokuserar på att bevara det svenska populärmusikkulturarvet.

Kalmar läns Musikstiftelse ska vara drivande i regionens musikkiv där kvalitet och professionalitet sätter länsmusiken på kartan lokalt, nationellt och internationellt. Med tillgänglighet, mångfald och relevans ska olika generationer involveras i skapande, utövande och tilläggande av ett brett och nyskapande musikutbud.

Länsmusikens verksamhet omfattar stråkensemblen Camerata Nordica, verksamhet för barn och unga, verksamhet för kulturella och kreativa branscher genom talangcoachning, stöd till arrangörsföreningar samt musik inom vård och omsorg. Camerata Nordica består av fast anställda och frilansande musiker från hela världen. I Kalmar län har ensemblen en stark relation till sin publik och stärker musiklivet. Ensemblen gör ett stort antal konserter inom regionen, nationellt, samt några framträdanden internationellt varje år.

I verksamheten för barn och unga presenteras en bredd av genrer. Länsmusiken tar fram egna produktioner i samarbete med frilansande artister och andra kultur- och musikinstitutioner och involverar ofta ungdomar på olika sätt.

Talanger inom regionen får genom TalentCoach ett stöd i form av coachning och verktygen för att bygga en hållbar karriär inom musik. TalentCoach bidrar även till att förbereda talangerna innan möjligheterna uppstår. Verksamheten syftar till att skapa en kreativ musikhäring inom regionen som även når ut nationellt och internationellt.

Genom stöd till arrangörsföreningar och musik i vård och omsorg har länsmusiken en viktig roll för att sprida musik i olika genrer, för att ge kunskap om konsertarrangemang och att ge frilansande lokala och nationella musiker möjligheter att framträda.

Svenskt Rockarkiv är Sveriges enda samlade arkiv för svensk populärmusik med cirka en miljon objekt. Huvuddelen av samlingarna och arkivmaterialet är fonogram men allt som har en koppling till den svenska populärmusiken bevaras såsom musiktidningar/fanzines, bilder, guldskivor, affischer, scen-

kläder, instrument och annan kurios. Svenskt Rockarkivs databas är skräddarsydd för att innehålla all information som finns på ett fonogram.

Svenskt Rockarkiv skapar fasta utställningar och vandringsutställningar utifrån samlingen och ger guidningar av arkivet som är placerat i biblioteket i centrala Hultsfred. Utöver det så besöker representant från verksamheten skolor i länet och universitet för föreläsningar kring svensk musikhistoria. Samlingen och databasen används kontinuerligt av bland annat forskare inom musikområdet och materialet har varit underlag till dokumentärer, poddar och avhandlingar.

Kalmar läns Musikstiftelse vill under 2025-2028:

- Att Camerata Nordica är en regionalt, nationellt och internationellt erkänd stråkensemble med en hög artistisk nivå
- Genomföra fler samarbeten för barn och unga med andra institutioner och egenproducerade scenkonstproduktioner där barn och unga i skolor och relevanta aktörer involveras i processen
- Stödja och stärka musikarrangörer i länet, bland annat genom bidrag och arrangörsutveckling
- Utveckla musik i vård och omsorg med en stabil struktur i länet
- Bredda deltagandet inom TalentCoach

Svenskt Rockarkiv vill under 2025-2028:

- Tillgängliggöra samlingarna genom utställningar, evenemang och föreläsningar med fokus på barn och unga i hela länet
- Säkerställa bevarandet av svensk musik genom digitalisering av fonogram samt tryckt material
- Hitta lösningar för insamling och bevarande av det material som endast finns i digitalt format

Regional enskild arkivverksamhet

Arkiven ger en bild av hur samhället utvecklas, kunskap om historiska skeenden och livsvillkor genom tiderna. De bidrar till det demokratiska samhällets beständighet och utveckling.

Angelägna utvecklingsfrågor för arkiven är tillgängliggörandet gentemot olika målgrupper, inte minst genom digitaliseringen av arkivförteckningar och information som är skapad i digitalt format via e-arkiv.

En utmaning är de allt fler ägarlösa arkiven, där förvaring och tillgänggörande inte kan finansieras av medlemsavgifter eller andra intäkter. Ett annat är hur digitaliseringen ska kunna finansieras. Det gäller inte minst digitaliseringen av material som på sikt riskeras att bli omöjligt att bevara, som vhs-kassetter, ljudband, film och digitalfoto.

Region Kalmar län har överenskommelse med Kalmar läns Arkivförbund inom kulturområdet enskilda arkiv. I länet finns även specialarkiven Svenskt Rockarkiv och Designarkivet.

Kalmar läns Arkivförbund har en rådgivande, konsultativ och samordnande funktion för arkiv i länet, med särskilt fokus på enskilda arkiv. Arkivförbundet verkar för att synliggöra arkiven i länet och bedriver insatser genom kompetensutveckling, marknadsföring, digital utveckling och överföring samt tillgängliggörande av enskilda arkivs arkivmaterial. De enskilda, föreningsdrivna arkiven bidrar till att säkerställa att materialet i de offentliga lagstadgade arkiven kompletteras med en dokumentation av förenings- och näringslivet. Det är i de enskilda arkiven som arkivmaterial från föreningar, folkrörelser, församlingar, företag och enskilda personer bevaras. Enskilda arkiv är bärare av kulturhistoria och bevarar dokument samt föremål från rörelser och skeende med stort lokalhistoriskt värde. Arkiven och deras innehåll ger möjligheter att få fler perspektiv på historien än de som ges via allmänt berättade historia. Genom att vara medlemsorganisationer bidrar de enskilda arkiven till ett brett engagemang i kulturarvs- och arkivfrågorna både lokalt och regionalt.

Kalmar läns Arkivförbund vill under 2025-2028:

- Tillgängliggöra och synliggöra Kalmar läns Arkivförbund och enskilda arkiv i hela länet
- Bedriva utvecklingsinsatser gentemot enskilda arkiv i hela länet
- Utveckla projekt och aktiviteter med barn och unga som målgrupp i hela länet
- Undersöka flera alternativ för att bevara arkivmaterial från ägarlösa arkiv

Främjande av hembygdsrörelsen

I Kalmar län finns Kalmar läns hembygdsförbund och Ölands hembygdsförbund. Region Kalmar län har en överenskommelse med Kalmar läns hembygdsförbund som ansvarar för länets hembygdskonsulent som ska främja hembygdsföreningar i hela länet. Hembygdsrörelsens medlemmar är ideellt arbetande kulturarbetare som med sina kunskaper och engagemang skapar grundläggande förutsättningar för lokalt kulturarvsarbete såväl materiellt som immateriellt. Hembygdsrörelsen blir i detta sammanhang en viktig lokal tillgång som kunskapsbank och en aktiv lokal aktör i samhällsplaneringen, när landskap och bebyggelse formas.

Hembygdsrörelsen som en kulturarvsaktör är också en viktig del av besöksnäringen och kulturturismen. Hembygdsrörelsen som finns närvarande i hela länet står med sin kunskap, sina samlingar och sin verksamhet för en kontinuitet och ger människor ett historiskt perspektiv på dagens och framtidens samhälle.

Kalmar läns Hembygdsförbund vill under 2025-2028:

- Skapa möjlighet till fortbildning och erfarenhetsutbyte mellan länets hembygdsföreningar gällande vård av kulturbyggnader och kulturmiljöer
- Fortsätta arbetet med utökad verksamhet gentemot och tillsammans med barn i hela Kalmar län
- Främja kunskapen om kalmar läns kulturmiljöer natur- skog- livsmedelsförsörjning - hållbarhet - återbruk. Omsätta dåtidens kunskap in i dagens samhälle
- Främja den digitala utvecklingen i länets hembygdsrörelse och på så sätt öka tillgängligheten till kulturmiljö och kulturbyggnader

Process, genomförande, uppföljning och finansiering

Process framtagande av kulturplanen

Under våren 2023 genomförde Region Kalmar län sammanlagt 25 dialoger och samråd med totalt 194 personer. Processen började med dialoger med alla kommuner, med representation av både politiker och tjänstemän. Därefter genomfördes dialoger med länets kulturverksamheter, civilsamhället, representanter från den ideella och idéburna kultursektorn och kommuner utifrån olika kulturområden; arkiv, kulturarv, bild och form, slöjd och hantverk, film, teater, dans och samtida cirkus, musik och litteratur. Därefter genomfördes samråd med:

- Kulturskaparsamråd
- Länsstyrelsen Kalmar län och Kalmar läns museum utifrån *Plattform för utveckling av kulturarv*
- Ideell Kulturalians Småland
- Folkhögskolor i länet
- Kulturskolor i länet
- Linnéuniversitetet
- Kalmar läns bildningsförbund

Det har även varit möjligt att lämna skriftliga inspel direkt via Region Kalmar läns hemsida. En prövning av barnets bästa har genomförts enligt Region Kalmar läns rutiner.

Analysen av dialogerna, samråden och prövningen av barnets bästa tillsammans med målen i den regionala utvecklingsstrategin, Region Kalmar läns regionplan och de nationella kulturpolitiska målen ligger som grund till de regionala kulturpolitiska prioriteringarna som gäller under planperioden. Dialogerna och samråden har bidragit till omvärldsanalys, djupare insikt om kulturområdenas specifika förutsättningar, skapat mötesplatser och nya kontakter samt underlag till prioriteringar, aktiviteter, utvecklingsområden och grund för fortsatt samverkan.

De regionala kulturverksamheterna som Region Kalmar län har överenskommelse med lämnade in beskrivande text och vad de vill utveckla med sin verksamhet under planperioden.

Uppföljning

Region Kalmar län ansvarar för att följa upp effekterna av finansieringen till regionala kulturverksamheter, dels utifrån de överenskommelser Region Kalmar län har med de regionala kulturverksamheterna, dels genom kultursamverkansmodellen och Kulturrådets föreskrifter och villkor.

De regionala kulturverksamheterna ska årligen redovisa ekonomi och statistik i kulturdatabasen samt lämna in verksamhets- och årsberättelse. Statistiken från kulturdatabasen redovisas på Region Kalmar läns hemsida per kommun och regional kulturverksamhet. Representation från Region Kalmar län har årligen två verksamhetssamtal med de regionala kulturverksamheterna, förutom med Regional biblioteksverksamhet som följs upp via den Regionala biblioteksplanen av Regionala utvecklingsnämnden. Sammanställning av verksamhetssamtal och redovisningen i kulturdatabasen rapporteras till den regionala utvecklingsnämnden två gånger om året. Region Kalmar län ska årligen redogöra uppföljning av kulturplanen vid den regionala kulturpolitiska konferensen som Region Kalmar län arrangerar.

Region Kalmar län rapporterar årligen till Kulturrådet utifrån anvisningar i förordningen (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet. Region Kalmar län ska föra kontinuerlig dialog med Kulturrådet och vara representerade vid nationella kultursamverkansforum och liknande tillställningar.

Region Kalmar län ska årligen följa upp:

- Geografisk spridning av antal föreställningar per kommun
- Geografisk spridning av antal främjande kulturaktiviteter per kommun
- Antalet aktiviteter genomförda tillsammans med barn och unga per kommun
- Antalet skolbio per kommun
- Antalet kulturreSOR per kommun

Finansiering

Region Kalmar län beslutade att för 2024 fördela 58 531 000 kronor till regional kulturverksamhet. Statens kulturråd beslutade att för 2024 bevilja Region Kalmar län statsbidrag med 39 641 000 kronor att fördelas i enlighet med förordningen (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet. Kultursamverkansmodellen innebär att ansvaret för att fördela statsbidraget, och att göra prioriteringar mellan olika verksamheter ligger på Region Kalmar län. Till grund för fördelningen ligger Region Kalmar läns kulturplans kulturpolitiska prioriteringar och verksamhetsmål.

Agenda 2030 och kulturområdet

Förenta nationernas Agenda 2030 syftar till en hållbar utveckling. Den består av 17 globala mål. Kulturområdet bidrar på olika sätt till att uppfylla en rad av målen.

Mål 3 | God hälsa och välbefinnande

Kulturområdet i stort bidrar till målet bland annat genom kulturens positiva effekter för folkhälsan och välbefinnande för alla i alla åldrar.

Mål 4 | God utbildning för alla

Kulturområdet bidrar till målet genom kulturens viktiga bidrag till barn och ungas utvecklande av sina skapande och kreativa förmågor och till insatserna för bildning och livslångt lärande.

Mål 5 | Jämställdhet

Kulturen kan bidra till målet genom att verka för jämställdhet genom representation och medvetna val i både utbud och organisation.

Mål 8 | Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Staten, regionen och kommuner bidra till målet genom sina insatser för att stödja och stärka utvecklingen inom de kulturella och kreativa branscherna, besöksnäringen och genom att verka för kulturskaparnas möjligheter till goda arbetsvillkor och försörjning samt genom främjande av lokal kultur.

Mål 9 | Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Kulturområdets kompetenser kring innovation och kreativa processer kan bidra till att främja hållbar tillväxt och regional utveckling.

Mål 10 | Minskad ojämlikhet

Kulturområdet bidrar till målet genom att tillgängliggöra kultur och bildning för alla människor, oavsett socioekonomiska- demografiska och geografiska förutsättningar. Principen om allas lika värde och rättigheter är styrande för det offentliga stödet till kulturlivet. Kulturen bidrar inte minst till social gemenskap, inkludering och delaktighet.

Mål 11 | Hållbara städer och samhällen

Staten, regioner och kommuner bidrar till målet genom att verka för en samhällsutveckling som tar tillvara kulturella och estetiska värden till exempel via gestaltad livsmiljö och genom att skydda och tillgängliggöra kultur- och naturarvet. Även kulturens olika mötesplatser kan stärka gemenskap och sammanhållning.

Mål 12 | Hållbar konsumtion och produktion

Kulturområdet i stort bidrar till målet bland annat genom att erbjuda upplevelsebaserad, ickemateriell konsumtion och genom områdena slöjd, hantverk och återbruk. Hållbar turism kan skapa arbetstillfällen och främja lokal kultur och lokala produkter.

Mål 13 | Bekämpa klimatförändringar

Kulturområdet bidrar till målet genom att verka för att kulturverksamheter, arrangemang och produktioner arbetar med miljömässig hållbarhet.

Mål 16 | Fredliga och inkluderande samhällen

Kulturområdet bidrar till målet genom sin förmåga att skapa social gemenskap och förmedla information och bildning. Kulturell mångfald som utvecklas inom en ram av demokrati, tolerans, social rättvisa och ömsesidig respekt mellan folken och kulturerna är nödvändig förutsättning för fred och säkerhet på lokal, nationell och internationell nivå.

Mål 17 | Genomförande och globalt partnerskap

Kulturområdet bidrar till målet genom främjandet av samverkan mellan det offentliga och civilsamhället. Kulturområdet kan dessutom bidra till många av målen genom sin förmåga att belysa och synliggöra utmaningar, skildra komplexa frågor, ge nya perspektiv, bidra med kunskap och metoder och inspirera till handling.

Lagar, förordningar och ansvar inom kulturområdet

Grundlagen

2 § Den enskildes personliga, ekonomiska och kulturella välfärd ska vara grundläggande mål för den offentliga verksamheten.

FN:s konventioner om mänskliga rättigheter

FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna, slår bland annat fast att var och en har rätt att fritt delta i samhällets kulturella liv, att njuta av konst samt att få ta del av vetenskapens framsteg och dess förmåner. Den allmänna förklaringen har förts in och vidareutvecklats i ett antal konventioner som är bindande för de anslutna staterna, bland annat barnkonventionen och FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning.

FN:s konvention om barnets rättigheter, Barnkonventionen lag (2018:1197)

Konventionen är barnets förstärkning av FN:s deklaration om mänskliga rättigheter och är ett internationellt bindande avtal som innehåller 54 artiklar.

Artiklarna utgår från 4 grundprinciper:

- Alla barn har samma rättigheter och lika värde.
- Barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn.
- Alla barn har rätt till liv och utveckling.
- Alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad.

Barnkonventionen gäller alla mellan 0 och 18 år och slår fast att alla barn och ungdomar har samma rättigheter när det gäller hälsa, utbildning, social trygghet, levnadsstandard, lek, vila och fritid och tar också upp rätten till ett eget språk, namn, kultur och identitet. I regional bemärkelse innebär lagstiftningen av barnkonventionen att vi som myndighet har ett uppdrag att se till att barns rättigheter stärks och efterlevs i enlighet med konventionens grundprinciper.

Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Sverige ratificerade FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning 2008 och den trädde i kraft i början av 2009. I konventionen erkänns bland annat rätten att på lika villkor som andra delta i kulturlivet och att personer med funktionsnedsättning ska erbjudas möjlighet att utveckla och använda sin egen kreativa och artistiska förmåga, inte endast i eget intresse utan även för samhällets berikande.

Förordning (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet

Kultursamverkansmodellen regleras av förordningen (2010:2012) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet. Till grund för förordningen ligger lagen (2010:1919) om fördelning av vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet som slår fast att en region får fördela vissa statsbidrag till regional kulturverksamhet om en regional kulturplan har upprättats av regionen, och kulturplanen överensstämmer med förordningen.

Förordning (2017:583) om regionalt tillväxtarbete

I förordningen finns bestämmelser om regionalt tillväxtarbete och statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet. Förordningen slår bland annat fast att regionala kulturplaner ska beaktas i framtagande av den regionala utvecklingsstrategin.

Bibliotekslagen (2013:801)

Region Kalmar län har enligt bibliotekslagen ansvar för regional biblioteksutveckling. Ansvaret definieras i följande paragrafer

3§ För regional biblioteksverksamhet ansvarar regionerna.

11§ Varje region och de kommuner som inte ingår i ett landsting ska bedriva regionalbiblioteksverksamhet med syfte att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet när det gäller de folkbibliotek som är verksamma i länet. Lag (2019:961)

17§ Kommuner och regioner ska anta biblioteksplaner för sin verksamhet på biblioteksområdet. Lag (2019:961).

18 § Den myndighet som regeringen bestämmer ska ha en nationell överblick över och främja samverkan inom det allmänna biblioteksväsendet. Myndigheten ska tillsammans med de regionala biblioteksverksamheterna och kommunerna följa upp hur de biblioteksplaner som antagits har utformats och hur de används.

Museilagen (2017:563)

Museilagen infördes 2017 och utgör den första samlade lagen för museiområdet i Sverige. Lagen förenar museernas kärnverksamhet, samlingsverksamhet, kunskapsuppbyggnad och publikt arbete, och sätter dem i samband med museernas roll i samhället. Museilagen betonar kulturarvsaktörernas oberoende och lyfter tydligt fram museernas betydelse för bildning, kulturupplevelse och fri åsiktsbildning samt museernas ansvar för kunskap, allsidighet, öppenhet och för att aktivt förvalta sina samlingar.

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (2009:724)

Lagen om nationella minoriteter och minoritetsspråk (minoritetslagen) ska skydda och främja Sveriges nationella minoritetsgrupper och minoritetsspråk. Särskilt viktigt är barns rätt till sitt språk och kultur. I Sverige är judar, romer, sverigefinnar, tornedalingar och samer erkända nationella minoriteter med de tillhörande minoritetsspråk jiddisch, romani chib, finska, meänkieli och samiska. Minoritetslagen trädde i kraft i januari 2010 och revideras 2019. I och med den reviderade minoritetslagen stärktes samtliga regioner och kommuners ansvar för att informera om och främja nationella minoriteters rättigheter, bland annat genom att anta mål och riktlinjer för sitt minoritetspolitiska arbete.

UNESCOs Världsarvskonvention

UNESCOs generalkonferens antog 1972 världsarvskonventionen om skydd för världens kultur- och naturarv. Varje land har skyldighet att skapa förutsättningar för bevarande av kultur- och naturarv och att fästa uppmärksamheten på de mest framträdande objekten. UNESCOs skydd ska skapa bästa möjliga garantier för att världens kultur- och naturarv ska kunna skyddas och i gott skick överlämnas till kommande generationer.

Kulturmiljölagen (1988:950)

Det är en nationell angelägenhet att skydda och vårda kulturmiljön. Ansvaret för kulturmiljön delas av oss alla. Såväl enskilda som myndigheter ska visa hänsyn och aktsamhet mot kulturmiljön. Genom kulturmiljölagen anger samhället grundläggande bestämmelser till skydd för det gemensamma kulturarvet. Lagen innehåller bland annat bestämmelser för skydd av värdefulla byggnader liksom fornlämningar, fornfynd, kyrkliga kulturminnen och vissa kulturföremål.

Plan- och bygglagen

Plan- och bygglagen (PBL) ställer höga krav vid hantering av kulturvärden. Bebyggelseområdets särskilda historiska, kulturhistoriska, miljömässiga och konstnärliga värden ska skyddas. Ändringar och tillägg i bebyggelsen ska göras varsamt så att befintliga karaktärsdrag respekteras och tillvaratas.

Miljöbalken

Portalparagrafen uttrycker att Miljöbalken ska tillämpas så att värdefulla kulturmiljöer skyddas och vårdas, vilket gör den utifrån sitt lagmässiga skyddsområde till den bredaste kulturmiljölagstiftningen.

Europeiska landskapskonventionen

Understryker att landskapet är en gemensam tillgång och ett gemensamt ansvar. I landskapet möts många olika värden och tillgångar – kulturella, ekologiska, estetiska, sociala och ekonomiska. Den europeiska landskapskonventionens mål är en rikare livsmiljö där alla kan delta i utformningen.

Lagens om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk (1960:729)

Lagen reglerar upphovspersonens rättigheter. Den som exempelvis skriver ett manus, en bok, komponerar, fotograferar eller skapar ett konstverk är upphovsman till ett verk. Om verket är originellt (unikt) har upphovsmannen ett skydd, upphovsrätt, för sitt verk. Det krävs ingen registrering eller liknande för att det upphovsrättsliga skyddet ska gälla. Ett verk som omfattas av upphovsrätt får som regel inte användas utan upphovspersonens tillstånd.

Lagen om offentlig upphandling (2016:1145) och (2019:970)

Lagen reglerar köp som görs av myndigheter och vissa andra organisationer som är finansierade med allmänna medel. Lagen reglerar i detalj den process som föreskrivs för alla inköp som överstiger direktupphandlingsgränsen. En upphandlande part får använda ett förhandlat förfarande utan föregående annonsering om det som ska upphandlas kan tillhandahållas av en viss leverantör för konstnärlig prestation om syftet med upphandlingen är att skapa eller förvärva ett unikt konstverk eller en unik konstnärlig prestation (kap 6. 14§).

